

OBČNI ZBOR
ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA

31. MAREC 2012

**OBČNI ZBOR
ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA**

31. MAREC 2012

**KARITAS
V PASTORALNEM LETU
SOCIALNE PRAVIČNOSTI**

*Jaz sem prišel, da bi imeli
življenje in ga imeli v obilju.*

Jn 10,10

Zbornik za Občni zbor Škofijske karitas Ljubljana

Izdala: Škofijska karitas Ljubljana

Odgovarja: Jože Kern

Uredila: Polona Miklič

Fotografije: arhiv ŠKL, Helena Zevnik, Sašo Selan, Polona Miklič

Oblikovanje: Studio Signum

Tisk: Birografika Bori

Naklada: 1.000 izvodov

Ljubljana, marec 2012

OBČNI ZBOR ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA

31. MAREC 2012

Ljubezen – karitas – bo vedno potrebna, tudi v najbolj pravični družbi. Nobene pravične državne ureditve ni, ki bi mogla napraviti odvečno služenje ljubezni. Kdor hoče odpraviti ljubezen, je na tem, da zanemari človeka kot človeka. Vedno bo obstajalo trpljenje, ki potrebuje tolažbo in pomoč.

Papež Benedikt XVI., *Bog je ljubezen*, 28

Svetilka še gori

V Melbournu sem obiskala moža, za katerega nihče ni vedel, da še živi. Videla sem, da je bila njegova soba v strašnem neredu in hotela sem jo počistiti, pa me je ustavil: »Vse je v redu.« Ostala sem tiho in končno me je pustil pospraviti. V njegovi sobi je bila lepa svetilka, pokrita s prahom. Vprašala sem: »Zakaj svetilke ne prižgete?« Odgovoril je: »Zakaj le? Nihče me ne pride pogledat, ne potrebujem svetilke.« Nato sem mu rekla: »Boste prižgali svetilko, če vas bodo obiskale naše sestre?« »Da,« je rekel, »če bom slišal človeški glas, jo bom prižgal.« Nekega dne mi je poslal sporočilo: »Povej moji prijateljici, da luč, ki jo je prižgala v mojem življenju, neprestano gori.«

Mati Terezija

Stiska

Podarimo
2,50 EUR
vsak mesec
za stiske
v Sloveniji.

*Odpri srce,
odpri roke ...*

S. Gregorčič

Karitas

Škofijska karitas Ljubljana

PRIDIGA LJUBLJANSKEGA NADŠKOFA MSGR. DR. ANTONA STRESA

(Sobota pred cvetno nedeljo: Ezek 37, 21-28; Jn 11, 45-57)

Današnja Božja beseda na to soboto pred cvetno nedeljo nas spodbuja, da razmišljamo o edinosti in enotnosti med ljudmi. Rdeča nit današnje Božje besede je namreč Božja obljuba, da bo spet vzpostavil edinost med Božjim ljudstvom, pa ne samo med njegovimi člani, ampak med vsemi ljudmi, saj so vsi njegovi otroci. »Zberem jih od vseh strani ...« in »Zedinil jih bom v eno ljudstvo ...« smo slišali prerokbo v berilu in v psalmu smo molili: »On, ki je Izraela razkropil, ga bo zbral ...« Jezus je moral umreti, da bi zbral razkropljene Božje otroke, pa smo slišali v evangeliju.

Želja po edinosti in miru med ljudmi je stara, kakor je staro človeštvo. A poti do te edinosti so lahko zelo različne, celo v nasprotju med seboj. V današnji Božji besedi vidimo, kako si stojita nasproti dve popolnoma različni zamisli.

Človeška in zgrešena zamisel je tista, po kateri se ravnajo Judje, ki se bojijo Jezusa in ga hočejo umoriti. »Če ga tako pustimo, bodo vsi verovali vanj in prišli bodo Rimljani ter pokončali naš sveti kraj in naš narod.« Namen in cilj rešiti svoje ljudstvo propada se zdita dobra, toda pot do tega je slaba. S slabimi sredstvi pa ni mogoče doseči dobrega namena, po slabi poti ni mogoče priti na dober cilj. Nasilje nad nedolžnim Jezusom, laž in krivica, ki ju bodo njegovi sovražniki uporabili, da bi prišli do svojega cilja, jih bosta zapeljala v popolno nasprotje od tistega, kar so želeli doseči. Nekaj let po Jezusovi smrti so Rimljani res prišli in do tal porušili tempelj in uničili sveto mesto, Jude pa so razkropili po vsem svetu.

Povsem drugače pa ravna Bog. Veliki duhovnik Kajfa je to Božje ravnanje pravilno opisal in izpovedal, ne da bi vedel, kaj je v resnici govoril: »Bolje je, da en sam umrje za vse ljudstvo.« Bog ustvarja med nami edinost s tem, da pošlje svojega Sina, da iz ljubezni do nas umre za nas. S tem Bog Oče za vedno postavlja Jezusovo ljubezen za središče, okoli katerega se zbirajo ljudje in sestavljajo novo Božje ljudstvo. Z Jezusom je sredi med nami Bog sam. Jezus stopa na mesto starega templja, kajti v njem, v Jezusu, je navzoč Bog sam s svojo Ljubeznijo. On privablja k sebi vse ljudi in ustvarja novo Božje ljudstvo, prerojeno v vodi in Svetem Duhu v Božje otroke, v člane Božje družine, kjer vlada Božja ljubezen in edinost.

Kristjani smo poklicani, da v našem tako razdeljenem in sprtem svetu pričujemo za to ljubezen, ki edina ustvarja med nami edinost. Za to ljubezen pričujemo s svojim življenjem in s svojo besedo. A najmočnejše in najbolj prepričljivo in verodostojno pričevanje je naša dejavna ljubezen. Oznanjamo Boga, ki je Ljubezen, in ga najbolj verodostojno oznanjamo z dejanji lastne ljubezni do bratov in sester. To je poslanstvo naše Karitas in vseh drugih organizacij krščanske ljubezni in dobrotelčnosti, to je poslanstvo vsakega kristjana, ki uresničuje Jezusovo zapoved ljubezni: »Ljubite se med seboj, kakor sem vas jaz ljubil.«

Drage sestre in dragi bratje! Zahvalimo se danes najprej Bogu za to, da nam je podaril vero v Jezusa, našega Odkupitelja in Kralja miru, zahvalimo se, da nam je poslal Svetega Duha, ki nam pomaga, da lahko verujemo v Jezusa Kristusa, našega Gospoda in mu ostajamo zvesti v svoji službi bratom in sestram v stiski. Velika milost je, da smemo biti Božji sodelavci pri uresničevanju njegove ljubezni v našem svetu, pri vzpostavljanju njegovega kraljestva edinosti, miru in ljubezni. Karitas zbira vse Božje otroke ne glede na to, kaj so in kaj si mislijo. Zbira jih, ker so potrebni sočutja in bratske ali sestriinske pomoči. To je pričevanje za Božjo ljubezen, kateremu se nihče ne more upreti. To je najbolj nepogrešljiva, najbolj prepričljiva, najbolj verodostojna in najmočnejša »nova evangelizacija«. Amen.

msgr. dr. Anton Stres
ljubljski nadškof metropolit

NAŠ PRISPEVEK STISKAM

Razmere v svetu so nenadoma postale zanimive bolj kot kdajkoli v zadnjih desetletjih. Najmanj trideset let je bilo potrošništvo najbolj razširjena dejavnost. Z vseh mogočih zornih kotov so utemeljevali, kako je porabništvo mreža, ki vsem zagotavlja lagodno in varno življenje. O tem smo bili večkrat nagovorjeni s strani okoljevarstvenikov, vendar nas je streznilo šele dejstvo, da nimamo več kje vzeti, da bi trošili še naprej.

Pameten gospodar pa ve, da sta varčevanje in varčnost druga stran potrošnega življenja. Hvala Bogu, da smo v naših generacijah doživeli in doživljamo oboje. Zdaj imamo vsaj priložnost za odločitev. Če bomo še naprej predvsem potrošniško naravnani, bomo namnožili polno novih neobvladljivih nevšečnosti. Prej ko bomo uravnotežili trošenje in varčevanje, boljše bo življenje.

Varčevanje se začne v osebnem življenju. K tej drži se je potrebno vzgajati. Pred petdesetimi leti smo zbirali škatlice od vžigalic, namizne prtičke, podobice, značke, znamke, star denar ipd. Iz otroštva in iz mladosti se spominjam, da sem najdlje vztrajal pri zbiranju znamk. S pomočjo katalogov sem kompletiral serije, znamke vlagal v albume, iz motivov na znamkah sem se marsičesa naučil. Jugoslovanske in slovenske znamke so bile takrat po lepoti in bogati vsebini (tako so rekli) tretje med svetovnimi znamkami. Še danes ne morem pisemske ovojnice vreči v koš, ne da bi odtrgal ali odstrigel znamko in jo vrgel v veliko škatlo, da bo nekoč obdelana za podaritev misijonom. Ne gre toliko za nominalno vrednost, več je vreden vzgojni vidik.

Ali nas čaka varčevanje tudi v cerkvenem življenju? Kako naj se Karitas loti tega vprašanja? Zaradi razkoraka med že utečenimi navadami in potrebami, ki nastajajo, bo najbrž preteklo precej vode, da se bomo zavedli nujnosti pomoči ljudem glede varčevanja. Kje vidim možnosti za Karitas glede na to, da število prosilcev iz dneva v dan narašča?

Potrebno bi bilo pridobiti strokovne sodelavce, ki bodo uporabnikom pomoči svetovali in pomagali najti rešitve za njihove specifične razmere, da bi lažje preživeli in sami plačevali položnice. Nikakor ne smemo dovoliti, da postanejo odvisni od pomoči, temveč jih spodbujajmo in naučimo, da bodo sami znali storiti tisto, kar je v njihovi moči.

Lahko napravimo seznam del, ki bi jih za župnijo opravili prosilci pomoči. Ne smemo samo dajati, ampak tudi kaj pričakovati od prejemnikov (čiščenje cerkve in okolice, pomoč pri materialnih akcijah Karitas, pospravljanje prostorov v župnišču, pomoč pri delu na vrtu ljudem, ki živijo sami ...).

Tudi prostovoljci in sodelavci Karitas naj na vseh ravneh dela v Karitas varčujejo in skrbno uporabljajo inventarne in druge drobne materiale.

Pomoč iz intervencijskih zalog evropske skupnosti bo sčasoma usahnila, navada o delitvi hrane v velikem obsegu je vgrajena v prosilce. Potrebno bo tudi jasno povedati, kateri so viri napajanja pomoči, koliko sredstev ima župnijska Karitas letno na voljo in koliko prosilcev je na seznamu lokalne Karitas. Prosilci pomoči bi lahko prišli na Občni zbor župnijske Karitas, da bi spoznali njeno ozadje in delovanje. Vse bolj bo namreč župnijska Karitas odvisna od lokalnih oblik sodelovanja in pomoči.

Pravilnik župnijske Karitas bi prostovoljcem in voditeljem omogočil, da bi lažje pojasnili, zakaj so primorani odkloniti pomoč, ki je za tekoče leto že izčrpana ali presežena. Približal se je čas, ko se na karitativni »tržnici« ne bo moglo več samo deliti pomoči, pač pa bo potrebno tudi prosilcem pomagati, da si sami pomagajo. Ribe lačnim ne le deliti, ampak lačne tudi naučiti loviti ribe.

msgr. Tone Kompare

ČLOVEK NE ŽIVI SAMO OD KRUHA

Občni zbor škofijske Karitas, ki pomeni tudi pregled in oceno opravljenega dela v zadnjem letu, zaradi opravljenega dela vsem vključenim v mrežo karitativne dobrotelnosti upravičeno omogoča tudi veliko radosti. V današnjem zelo preračunljivem svetu ste sodelavci Karitas pravzaprav živ simbol dobrote, o kateri Anton Trstenjak pravi: »Človeka resnično razveseli, ko se v svetu sreča z dobroto. Človeka lahko srečanje z dobroto tako razveseli, da je prav do solz ganjen.« (Biti človek, 1989, str. 50)

Ta dobrota je pred kratkim na poseben način nagovorila tudi študenta, ki je – v okviru študija organizacije in menedžmenta socialnih dejavnosti – imel nalogo obiskati in predstaviti kakšno lokalno humanitarno organizacijo. Odločil se je za obisk župnijskih Karitas. Pozitivno presenečen je ugotavljal, da Karitas, kljub temu da deluje skoraj po vsem svetu (po njegovi navedbi v 165 državah), ni odtujena od ljudi, kot je, po njegovem, pogosta slabost velikih humanitarnih organizacij. V nalogi je med drugim zapisal: »Vodijo jih [župnijske Karitas] večinoma lokalni prostovoljci, ki živijo in »dihajo« z ljudmi, ki pomoč potrebujejo. Takšna pomoč ljudem v stiski je veliko bolj učinkovita, kot še tako obsežna enkratna pomoč, ki prispe v velikih konvojih, a potem ljudi prepusti same sebi.« V sklepu je še dodal, da ga je ta seminarska naloga obogatila, saj je lahko s prve roke spoznal resnično razsežnost dobrotelnosti in pravi pomen »dejavne ljubezni, ki je značilna za organizacijo Karitas«. Bistvo karitativnega delovanja – dejavne ljubezni je povzel kar z besedami belgijskega duhovnika Phila Bosmansa, ki jih je našel v tamkajšnjem župnijskem listu:

*»Če imaš srce za druge,
če te bolečina drugih prizadene,
če lajšaš stisko drugih,
če sprejemaš ljudi takšne, kot so,
če več daješ, kot sprejemaš,
– potem je to ljubezen.«*

Povabljen sem bil, da spregovorim o tem, kako naj bi karitativni delavci in delavke v nadškofiji, predvsem v okviru verskega življenja v župnijah, takšno karitativno ljubezen času in potrebam ljudi primerno uresničevali.

Smer razmišljanja nakazuje naslov predavanja *Človek ne živi samo od kruha*. Vzet je iz Svetega pisma Stare zaveze, kjer Mojzes govori svojemu ljudstvu, kako jih je Gospod na puščavski poti v obljubljeni deželo vzgajal: »Pokazati ti je hotel, da človek ne živi samo od kruha, kajti človek živi od vsega, kar prihaja iz Gospodovih ust.« (5 Mz 8,3) Te besede je v času štiridesetdnevnega posta v puščavi skušnjavcu ponovil tudi Jezus: »Pisano je: Človek naj ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki prihaja iz Božjih ust.« (Mt 4,4).

Zakaj ta naslov?

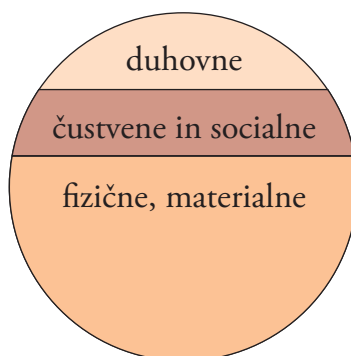
V pravkar omenjenih seminarskih nalogah študentov, ki so predstavljale dobrotelnost v okviru Karitas, sem lahko razbral, da se je večina prikazov delovanja nanašala na materialno pomoč ljudem v stiski. Najpogosteje je bila omenjena hrana (večkrat tudi evropska), poleg nje pa obleka in plačilo položnic, pa še šolske potrebsčine in nekatere druge pomoči. Ne trdim, da so študentje pravilno prikazali podobo karitativnih dejavnosti, vendar kot takšno so jo pač dojeli.

Vsi vemo, da si Slovenska karitas po 20. letih delovanja ne prizadeva le za materialno pomoč pomoči potrebnim, ob njenem nastanku je bilo drugače, saj je bila tedaj ta pomoč v ospredju, marveč gre tudi za različne oblike psihosocialne pomoči (npr. letovanje otrok, materinski domovi, skrb za ostarele, različne vrste svetovanja in spremljanja, psihoterapevtska pomoč zasvojenim itn.). Kljub temu pa pogosto slišimo, da smo v oblikah nematerialne pomoči še zelo šibki. In tej spodbudi so namenjene besede v referatu. Nematerialno pomoč bomo poskušali nekoliko razčleniti, utemeljiti in pokazati nekaj njenih prvin.

GRE ZA POMOČ ČLOVEKU

Karitativno delo mora zajemati tudi nematerialne oblike pomoči, zato ker gre za pomoč človeku, ki ni le telesno bitje. Človek je v resnici telesno-duševno-duhovno-socialno bitje. Če hoče živeti polno človeško življenje, mora poskrbeti za vse razsežnosti življenja, oziroma mora zadovoljiti vsem temeljnim potrebam svojega bitja.

Te osnovne potrebe lahko shematično ponazorimo takole:

V shemi so predstavljene tri ravni človekovih osnovnih potreb. Na spodnjo raven so umeščene fizične, telesne in materialne, ki so nujno potrebne za človekov obstoj – brez telesnega zdravja, hrane, obleke in strehe nad glavo človek pravzaprav sploh ne more živeti. Za normalno življenje pa so temeljnega pomena tudi psihične (čustvene, doživljajske) in socialne (odnosi do drugih, do sveta), ki so umeščene na srednji ravni sheme. Na tretji (mnogi govorijo o najvišji) ravni pa so označene človekove duhovne potrebe.

Ko govorimo o ljudeh, ki so potrebni pomoči ali so v stiski, običajno najprej pomislimo na materialno pomanjkanje ali stisko. Pogosto tako tudi je. Vendar materialno pomanjkanje sega oziroma vpliva tudi na druge ravni človekovega življenja. Na svojski način se odraža na psihični ravni, ko človek gmotno pomanjkanje doživlja kot breme, krivico, negotovost, strah, sovraštvo itd. Skratka, kot stisko.

Podobno se prikrajšanost v materialnih potrebah odraža na ravni medosebnih ter družbenih razmerij in odnosov. Na žalost se pogosto zgodi, da obubožane ljudi zapustijo prijatelji ali sorodniki. Brezposelni izgubijo sodelavce, družbo. Telesno prizadeti ljudje so zelo hitro potisnjeni na obrobje družbenega dogajanja. Tudi na ravni duhovnih potreb prihaja do problemov in kriz, npr. krize smisla življenja (zakaj sploh še živeti?) ali krize vere (kako da Bog to dopušča? ali Bog sploh je?).

Zares pomagati človeku torej pomeni, da pomoči ne omejujemo le na materialno raven, marveč smo pozorni tudi na druge razsežnosti njegovega življenja. V vsaki od naštetih življenjskih ravni lahko človek trpi pomanjkanje in je potreben pomoči, da bi lahko živel v polnosti življenja. To mora biti cilj karitativnega delovanja, saj je bil takšen tudi cilj Jezusovega delovanja. Na vprašanje, kakšno je njegovo poslanstvo, je namreč odgovoril: *»Jaz sem prišel, da bi imeli življenje in ga imeli v obilju.«* (Jn 10,10) Zato je nasitil lačne in ozdravljaval bolne, tolažil žalostne, gojil prijateljstva, predvsem pa pomagal do vere, upanja in ljubezni. Torej je materialno in nematerialno pomagal, delil je gmotne, psihične in duhovne dobrote. Takšen ostaja cilj tudi nadaljevanja Jezusovega delovanja v Cerkvi vključno s Karitas.

UPOŠTEVATI KONKRETNE POTREBE LJUDI

Pomoč človeku v stiski na pravkar predstavljenih ravneh človekovih potreb je temeljni cilj karitativnega delovanja. Pri posameznem človeku, ki je vsak enkratno, neponovljivo bitje pa se tudi te potrebe in stiske kažejo na vsakemu lasten način. Takšna mora biti tudi pomoč, če hoče biti ustrezna oziroma človeška.

Zato je vedno ključno vprašanje: kakšne so konkretne težave, s katerimi in zaradi katerih prihajajo ljudje po pomoč na Karitas?

Da bi bil odgovor na to vprašanje kolikor mogoče jasen, je Slovenska karitas leta 2010 po vsej Sloveniji izvedla posebno raziskavo o tem, kdo so prejemniki pomoči Karitas, katere stiske in potrebe jih pestijo, kakšno pomoč si najbolj želijo in kakšen je njihov pogled na karitativno pomoč, ki so je deležni (raziskava, ki je zajela 710 prejemnikov pomoči, je predstavljena v knjižici Vinko Potočnik: *Nič revščine*, izdali Slovenska karitas in Teološka fakulteta).

Tabela 1: Socialne težave prejemnikov pomoči

	malo	precej	zelo
materialno, gmotno pomanjkanje	20,7 %	36,8 %	35,5 %
problemi zaposlitve ali nezaposlenosti	9,0 %	21,4 %	36,6 %
zdravstveni problemi	22,2 %	23,6 %	24,7 %
vzdrževanje družinskih članov	16,4 %	25,6 %	23,8 %
problemi v zvezi s stanovanjem	10,6 %	12,9 %	19,7 %
duševne stiske (potrtost, brez volje)	27,4 %	20,8 %	13,9 %
invalidnost	9,8 %	12,2 %	13,1 %
poznavanje različnih vrst pomoči	29,3 %	16,3 %	11,2 %
urejanje uradnih dokumentov – statusa	10,8 %	7,6 %	6,3 %

Vir: Karitas 2010.

Raziskava (podatki prikazani v tabeli 1) je razkrila:

- da ima največ prosilcev pomoči (kar 70 %, torej več kot dve tretjini) gmotne težave: dobra tretjina (35,5 %) zelo velike;¹
- v zadnjem času se je zelo povečal delež tistih, ki jih pestijo problemi v zvezi z zaposlitvijo;
- polovica prosilcev pomoči v Karitas ima zelo ali precej velike zdravstvene probleme;
- prav toliko jih je v stiski zaradi nezmožnosti vzdrževanja družinskih članov, predvsem otrok;
- med njimi jih je tretjina s stanovanjskimi problemi;
- toliko jih ima duševne stiske (potrtost, brezvoljnost), le nekoliko manj (četrtnina) ima probleme z invalidnostjo;
- četrtnina ima težave s tem, kam se sploh obrniti po pomoč – tudi na ta način čutijo svojo nemoč; kar nekaj ljudi poišče Karitas zaradi pomoči pri urejanju potrebnih dokumentov.

Navedeni podatki pokažejo, da imajo prosilci pomoči največ potreb v zvezi z gmotnimi dobrinami: največ vprašanih najbolj potrebuje hrano (skoraj 60 % jih odgovarja, da pomoč v obliki živil zelo potrebujejo, komaj 5 % odgovarja, da hrane ne potrebujejo); več kot polovica (57 %) potrebuje pomoč pri plačilu položnic; skoraj polovica (43 %) vprašanih potrebuje pomoč za oblačila in obutev. Torej je tudi razumljivo, zakaj je največji del dobrodelne dejavnosti v Karitas povezane z materialno pomočjo.

Vendar če hočemo upoštevati človeka v njegovi celovitosti, je potrebno biti pozoren še na druge vrste potreb, med njimi duševnih, psihičnih. Vemo, da so mnogi, ki prihajajo po pomoč na Karitas, obre-

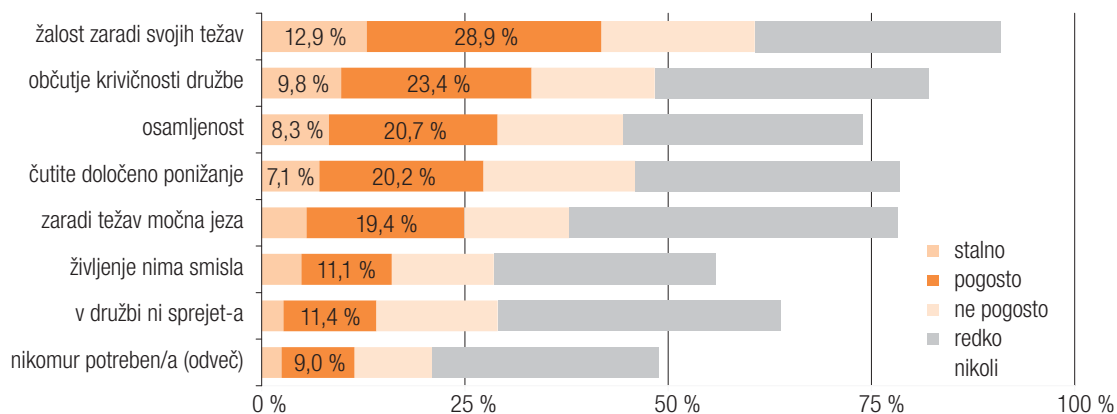
¹ V Sloveniji približno 12 % ali četrta milijona prebivalcev živi pod pragom revščine. Za prag revščine se šteje dohodek, ki je nižji od 60 % povprečnih dohodkov (mediane) v dani državi.

menjeni z raznimi negativnimi občutki o svojem življenju, o drugih, o okolici, državi, politiki. Njihovo notranjost neštetokrat napolnjujejo občutja osamljenosti, žalosti; občutki, da so vsem odveč; krivice, ki se jim godijo; veliko je tudi jeze. Dogaja se, da nekdo nakaže neko materialno potrebo, v resnici pa še bolj čuti potrebo, da bi prišel med ljudi, da bi našel sogovornika, ki bi mu lahko svojo bolečino zaupal, da bi ga nekdo poslušal in razumel...

V že omenjeni raziskavi smo skušali ugotoviti, kolikšno je breme teh skritih občutij med uporabniki pomoči Karitas, ki jih zaradi različnih socialnih težav dejansko nosijo v sebi. Dobljeni rezultati (prikazani v Grafu 1) nam sporočajo naslednje:

- skoraj polovica (42 %) prejemnikov pomoči Karitas stalno ali pogosto čuti žalost;
- tretjina nosi v sebi občutje krivičnosti družbe do njih;
- 30 % prejemnikov pomoči čuti osamljenost, skoraj toliko tudi ponižanje zaradi stanja, v katerem so se znašli;
- četrtnina nosi v sebi tudi močno jezo;
- da življenje nima smisla, doživlja 16 % prejemnikov pomoči, skoraj toliko pa ima občutek, da niso nikomur potrebni oziroma so vsem odveč.

Graf 1: Obremenjujoča občutja prejemnikov pomoči Karitas

Vir: Karitas 2010.

Prosilce pomoči teži še marsikaj drugega. Skoraj tri četrtine vprašanih obremenjuje prepričanje, da živijo v nepravilni družbi, saj npr. za delo niso pošteno plačani – družba, ki jih izkorišča, ni pravična.

Posebno človeško bolečino uporabnikov pomoči Karitas povzroča tudi izkušnja o pomanjkanju solidarnosti med ljudmi, da so ljudje iz njihove okolice usmerjeni predvsem v skrb za lastno dobro, potreb in stisk drugih pa ne opazijo. V omenjeni raziskavi je več kot polovica (57 %) vprašanih mnenja, da *ljudje večinoma gledajo predvsem nase*, le 30 % jih je trdilo, da *so ljudje večinoma pripravljeni pomagati*. Takšna je pač – na žalost – življenjska izkušnja tistih, ki v tem času zaradi lastne stiske trkajo na vrata Karitas.

NUJNA TUDI NEMATERIALNA POMOČ

Predstavljeni podatki pomagajo bolje razumeti iskalce pomoči, hkrati pa nakazujejo pot, s kakšno obliko pomoči naj jim pridemo naproti.

Že na prvi pogled gre za dve temeljni obliki pomoči: čim prej in na čim bolj primeren način pomagati pri izpolnitvi tistih potreb, ki niso izpolnjene (mišljene so tako materialne kot psihične in socialne ter duhovne); in zastaviti svoja prizadevanja in moralni ugled tudi v smeri odpravljanja vzrokov socialnih težav oziroma socialne nepravilnosti. Z drugimi besedami, narediti vse, da bo v naši družbi

več poštenja oziroma pravičnosti in solidarnosti. To ni prvenstvena naloga le v pastoralnem letu, ki je posvečeno »pravičnosti v ljubezni«, marveč je to stalna naloga ne le Karitas, temveč vse Cerkve, pa naj bodo čas in razmere za to »prilичne ali neprilичne«.

Takšen pogled na celoto karitativnega poslanstva jasno kaže, da je nematerialna pomoč enakovredna materialni. K temu je treba pripomniti, da to ni nič novega. Že iz prvih stoletjih krščanstva in krščanske diakonije/služenja sta znana seznama ne le sedmerih telesnih, marveč tudi duhovnih del usmiljenja.

Prvih šest telesnih del usmiljenja (1. lačne nasičevati, 2. žejne napajati, 3. nage oblačiti, 4. popotnike sprejemati, 5. bolne obiskovati, 6. jetnike reševati) je vzeti iz Matejevega evangelija, iz odlomka, ko ob poslednji sodbi Kristus govori tako tistim na desni kot na levi, kaj so ali niso storili ljudem in s tem njemu (Mt 25, 31–46), sedmo – mrtve pokopavati – pa je v 3. stol. dodal Lactantius, navdihuje pa se v Tobitovi knjigi (Tob 1,17).

Vendar pozna krščansko izročilo prav tako sedem duhovnih del usmiljenja: 1. grešnike svariti, 2. nevedne učiti, 3. dvomljivcem prav svetovati, 4. žalostne tolažiti, 5. krivico voljno trpeti, 6. žaljivcem iz srca odpustiti, 7. za žive in mrtve Boga prositi. Od začetka krščanstva je torej jasno, da v diakonskem oziroma karitativnem služenju ne more iti le za pomoč v gmotnih potrebah, marveč tudi psiholoških (žalostne tolažiti), socialnih (bolne obiskovati, popotnike – torej tudi tujce – sprejemati) in še posebej duhovnih (moliti, odpuščati, učiti, svetovati – tudi to je karitativno delo).

NEKAJ SMERNIC

Ko se je v našem razmišljanju jasno izkazalo, da v karitativnem delovanju nikakor ni zadosti prihajati ljudem v potrebah in stiskah naproti le na ravni materialne pomoči (čeprav je to zelo pomembno), se ob koncu vprašajmo, v čem bi si bilo dobro in potrebno prizadevati in ukrepati, da bi oblike nematerialne pomoči v večji meri razvijali in vključili v karitativno delovanje, da bi to v celicah župnijske Karitas postalo nekaj samoumevnega.

Zdi se, da za to nalogo v tem času potrebujemo predvsem tri stvari: 1. jasno vizijo karitativnega delovanja, 2. osveščene, usposobljene in kompetentne sodelavce/ke, 3. primerno organiziranost dela v sami karitativni ekipi kot tudi v župnijskem pastoralnem programu.

1. JASNA VIZIJA: KARITATIVNO DELO JE NEPOGREŠLJIV DEL ŽIVLJENJA PO VERI

Vizija tukaj ne pomeni le nečesa, k čemur se skušamo usmeriti in bližati v prihodnosti. Gre tudi za pojmovanje karitativnosti tukaj in sedaj. Dokler ne bo prišla v vse pore našega krščanskega življenja – ne le v Cerkvi kot celoti, marveč tudi pri posameznikih in toliko bolj pri karitativnih (so)delavcih – zavest, da je karitativnost nepogrešljiv del življenja slehernega vernika, karitativno delo nima pravega mesta in veljave. Vedno pogosteje sicer slišimo, da celotno poslanstvo Cerkve temelji na treh stebrih: oznanjevanju, bogoslužju in služenju (diakoniji, karitativnem delovanju). Vendar pa je treba priznati, da karitativni steber v verskem življenju naših župnij (še) nima enakovrednega mesta.

K takšnemu razumevanju verskega življenja, ki naj bi bil verski nazor vsakega vernika, je treba dodati še dovolj širok pogled na samo podobo karitativnega delovanja, da pri tem ne gre le za prizadevanje na gmotni ravni našega življenja, marveč tudi za nematerialno pomoč.

2. KOMPETENTNI SODELAVCI IN SODELAVKE

Pravzaprav ni človeka, ki ne bi bil sposoben narediti drugim kaj dobrega. V tem smislu smo vsi karitativno usposobljeni. Toliko bolj, če smo si prisvojili zgoraj omenjeno podobo verskega življenja, po kateri je dobrodelnost nujni sestavni del življenja po veri.

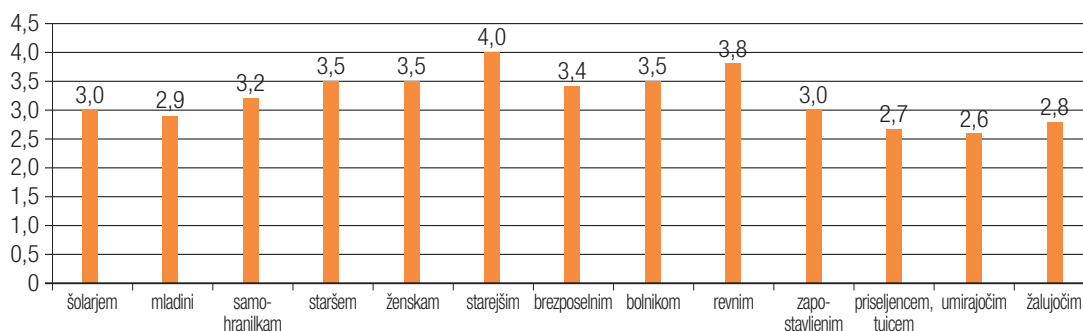
Vendar pa nihče ni za vse enako »nadarjen« in usposobljen. To velja tudi za razmislek o materialni in nematerialni pomoči. Zdi se, da je lažje pomagati na gmotni ravni (zbirati in deliti sredstva za hrano,

obleko, plačevanje položnic), kot pomagati človeku, ki je duševno potr, obupan, jezen na ves svet, brez volje in moči, da bi si pomagal. Zdi se, da je laže pomagati starejšim kot mladim, še posebej zahtevno se zdi stati ob strani duševno in telesno prizadetim itn.

V letu boja proti revščini oziroma letu Karitas (2010) smo karitativne delavce in delavke povprašali, koliko je po njihovem mnenju Karitas (v kateri vprašani delujejo: župnijska, škofijska, Slovenska) usposobljena za pomoč v stiskah navedenih kategorij ljudi. Odgovori v Grafu 2 (navedena so povprečja med odgovori 1 do 5, kjer 1 pomeni, da sploh ni usposobljen/a, 5 pa da je odlično usposobljen/a) kažejo:

- Karitativni delavci in delavke menijo, da je mreža Slovenske karitas (s svojimi kadri, znanjem, organizacijo, infrastrukturo) najbolje usposobljena za delo s starejšimi ter revnimi. Pri revnih gre pretežno za gmotno pomoč, pri starejših pa tudi za nematerialno, npr. redno obiskovanje, pomoč, pogovor, skratka spremljanje.
- Med dobro in prav dobro ocenijo usposobljenost za pomoč staršem, ženskam, bolnikom in brezposelnim. Tudi pri brezposelnih gre verjetno predvsem za materialno pomoč, pri ženskah, starših in bolnikih pa se materialni pomoči verjetno pridružujejo tudi druge oblike pomoči in opore.

Graf 2: Sodelavci Karitas: samoocena usposobljenosti za pomoč

Vir: Karitas 2010.

- Kot pričajo podatki, pa naj bi bili v karitativnem delovanju na Slovenskem najmanj usposobljeni za delo z umirajočimi in žalujočimi, priseljenci in tujci ter z mladimi. Ker gre pri delu z umirajočimi in žalujočimi in pri mladini pretežno za nematerialno pomoč, sami karitativni delavci in delavke sporočajo, da je Karitas v tem segmentu delovanja najbolj šibka.

Navedeni podatki opozarjajo na dobrodošlo in potrebno pomoč pomočnikom/-cam. Vsekakor gre za nenehno potrebo po izobraževanju sodelavcev Karitas, posebej na področjih nematerialne pomoči: kako voditi pogovor z ljudmi v stiski (očitno bi bilo za mnoge dobrodošlo supervizijsko spremljanje ali kakšno podobno usposabljanje. Stanko Gerjolj je navedel naslednje sposobnosti dobrega sogovornika: vest, empatija, samoobvladovanje, spoštovanje, prijaznost, strpnost oziroma sožitje in poštenost). Obenem pa gre za takšno organiziranje (župnijskega) karitativnega delovanja, da je za to delo predviden potreben čas in primeren prostor.

3. PRIMERNA ORGANIZIRANOST

Pomembno je predvsem dvoje: primerna delitev dela in dobro vodenje.

Ker je dela vedno preveč, si ga moramo razdeliti. Poleg tega smo že prej dejali, da nihče ni najboljši oziroma primeren za vsako delo. Timsko delo je v dobrem karitativnem delovanju nujnost. To pomeni najti najboljšo rešitev, kdo kaj dela, kdo je za kaj pristojen.

Za ta dela je nujno pridobivati vedno nove sodelavce. Kjer se to ne dogaja, se je skupina karitativnih delavcev in delavk postopoma zaprla (v svoje vrste ne vključuje novih sodelavcev) in večinoma ostaja

tudi pri nujenju le materialne pomoči. Pomislimo, kolikšna pridobitev za karitativni tim je, če se vanj vključi zdravnik/-ica ali medicinska sestra, psiholog, pravnik, ekonomist, vzgojitelj, poleg starejših tudi mladi. In kako narobe je, če v njem ni prisotna tudi duhovna pomoč (če se morda duhovnik drži preveč ob strani oziroma je govora le o stvareh in o denarju). Pomemben vidik uspešnega karitativnega dela je tudi dobro vodenje. Tu ne mislim predvsem na župnika – čeprav je on prvi odgovoren, da to delo dobro poteka, marveč na voditelja ali voditelje (vodstvo, npr. tajništvo) karitativnega tima (skupine). Pomembno je vodenje (koordiniranje) dela znotraj skupine prostovoljcev kot tudi zastopanje karitativnosti v župniji (predvsem v ŽPS) in tudi v krajevnem okolju. Seveda pa mora najprej vodstvo posvojiti načelo, da ni dovolj le skrb za materialno pomoč, marveč je potrebno hoditi tudi po novi poti pomoči ljudem z različnimi problemi, potrebami in stiskami.

NAMESTO ZAKLJUČKA – NAJBOLJ POTREBNO

Da ob razmišljanju ne bi pozabili na to, kar je pri celoti karitativnega delovanja vedno najpomembnejše, kar je temeljno, navedimo besede verjetno največje karitativne delavke našega časa, svetnice, matere Terezije, ki je dejala: »Ne bodite zadovoljni z dajanjem denarja. Denar ni dovolj, čeprav ga ljudje sprejmejo; oni potrebujejo vaša srca, vašo ljubezen. Zato, prinašajte ljubezen povsod, kamor pridete.«

Te besede na poseben način razkrivajo pomen karitativnega delovanja, saj pomenijo uresničevanje vsebin, ki jih vera oznanja in v bogoslužju slavi(mo). Zato ni čudno, da se danes karitativno delovanje (celota diakonije, služenje) kaže kot vedno pomembnejše vstopno mesto oznanjevanja, tudi nove evangelizacije.

dr. Vinko Potočnik

ČE HOČEŠ SPREMENITI SVET, ZAČNI PRI SEBI

Zelo radi poudarjamo, da je družina temeljna, primarna celica družbe. Da se vse začne v družini. Družina je mesto, kjer smo sprejeti, kjer se učimo sprejemati sebe in druge. Družina je tista oaza, kjer naj bi si nabrali novih moči, si celili rane, se počutili varne. Družina naj bi nas sprejemala takšne, kot smo, z vsemi našimi pomanjkljivostmi in slabostmi. Družina je kraj, kjer naj se nam ne bi bilo treba boriti, kjer naj bi odvrgli maske in si dovolili biti to, kar smo. Čuteči in ranljivi.

S trdno in ljubečo družino ob sebi smo močni. Prvi pogoj za to pa je, da si družinski člani med seboj zaupajo in so iskreni. Da nudijo drug drugemu varnost in zaščito. Zato je pomembno, da se pred svojimi najbližjimi ne skrivamo, da jim vedno damo sebe, tudi če smo ranjeni, prizadeti, žalostni.

Življenje prinese marsikaj in če v svoji družini nimamo trdne opore, obstaja velika možnost, da bomo klonili pod različnimi pritiski sveta.

Vsak zase mora skrbeti, da bo trden temelj družine. Kaj storiti, če nekdo iz naše družine pristane na dnu? V alkoholu, tabletomaniji, hazarderstvu, narkomaniji in drugih oblikah odvisnosti? To so hude bolezni, ki močno prizadenejo družino. Vsaka odvisnost pomeni beg od realnosti in nezmožnost vzpostavljanja dobrih odnosov. Zato si ljudje vzpostavijo odnos z nadomestki, ki jih ne zavračajo, jim ne odgovarjajo, jih ne kritizirajo, od njih ničesar ne zahtevajo. Odločitev, da se je nekdo predal odvisnosti, je njegova. Prav tako tudi odločitev, da bo z njo prenehal ali se zdravil. Če še tako pritiskamo nanj, ne bomo dosegli zelenega rezultata. Vsako prigovarjanje, grožnje ali moledovanja so zaman. Vse to oseba doživlja kot pritisk. Odločitev za spremembo mora dozoreti v človeku samem. Le takrat lahko računamo na uspeh. Mi sami pa se odločimo, ali smo bližnjemu pripravljeni pomagati in mu stati ob strani. Če molčimo in igramo svetnika, ki se žrtvuje, škodimo vsem. Naše trpljenje osebe ne bo rešilo. Če se jezimo in tulimo nanj, ga samo še bolj porivamo v osamo, kjer je njegova edina prijateljica njegova odvisnost.

Pomembno je, da konflikte rešujemo na nenasilen način. Konfliktom se v medčloveških odnosih ne moremo izogniti. Zmotno je prepričanje, da konflikti oslabijo ali poškodujejo medčloveške odnose. Dobro rešeni konflikti, pri katerih sta obe strani zadovoljni tako s potekom reševanja konflikta kot z rešitvijo samo, osvežijo in poglobijo odnose. Ker z reševanjem konfliktov prilagajamo odnose spremembam, so ti še bolj trdni.

V družbi prevladuje mnenje, da se je konfliktov potrebno lotevati po principu zmagati ali izgubiti. Če uporabimo nasilje, konflikt hitreje zaključimo na način, ki ga sami želimo. Vendar z nasiljem vedno prizadenemo sočloveka. Pri njem povzročimo strah, žalost in jezo, kar nedvomno slabo vpliva na odnos.

Cilj reševanja konflikta ne sme biti v tem, da bi človeka premagali. Smisel reševanja konflikta je doseči dogovor ali kompromis, da se bosta oba v odnosu počutila bolje.

V razreševanju konflikta kritiziramo samo človekovo vedenje in ne osebnosti. Ko kritiziramo, kritiziramo točno določeno vedenje in ne posplošujemo. Povemo tudi, kako želimo, da se človek vede. Rečemo na primer: »Prosim, pospravi za sabo« in ne »Zakaj si tak pujs?!«

Potrebno je tudi, da izražamo svoje občutke in čustva. Teh nihče ne more zanikati in tudi sami moramo dosledno sprejemati čustva drugih. Čustva enostavno so, ne moremo jih uničiti. Vsa so dobra,

ker nam govorijo o tem, kako na nas vplivajo nekateri dejavniki. Govorimo o prijetnih in neprijetnih čustvih in ne o dobrih/pozitivnih in slabih/negativnih. Vsa so dovoljena, le izražati jih moramo na sprejemljiv način. Vedenje se da spremeniti z našo odločitvijo, čustev ne.

Pomembno je, da človeka sprejmemo in se do njega spoštljivo vedemo tudi, če ga ne razumemo. Ljudje smo različni, nobenega smisla nima ugotavljati, kdo ima bolj prav o zadevah, ki so povezane z medčloveškimi odnosi.

Alenka Petek

*Če delaš dobro,
tega nihče ne opazi
in nihče ne govori o tem.
Če pa storiš le napačen korak,
ga vidijo vsi,
o tem je dobro poučena vsa soseka.*

Phil Bosmans

OD LAŽNE SKROMNOSTI DO PRAVEGA SOČUTJA

Resnično sočutje je temelj vsakega pravega medčloveškega stika. Pot do njega pa vodi najprej preko zavedanja lastnih potreb in želja po tem, da bi nam drugi zaupali, da bi se počutili koristne, dobre, naklonjene in sočutne ljudi, ter hkrati želje po tem, da bi bil ta svet lepši, pravičnejši in da bi vsaj malo ublažili stiske in krivice, ki se dogajajo okrog nas.

Pri delu z ranljivimi skupinami ljudi ali z ljudmi v ranljivih situacijah je sočutje še posebej pomembno. Tisti, ki pomoč potrebuje, zanjo prosi in jo tudi sprejme, v sebi pogosto doživlja občutek ponižanja in osramočenosti, ker se je znašel v tako usmiljenja vredni situaciji. V takih trenutkih se ljudje težko znajdemo; naše reakcije se lahko gibljejo od popolne ponižnosti in ustrežljivosti, do prekrivanja občutkov nemoči in sramu z aroganco do vseh, tudi dobronamernih ljudi.

Zato je nudenje pomoči brez pokroviteljstva ali celo vzvišenosti včasih prava umetnost. Včasih je težko celo ohraniti osnovno vljudnost, sploh, če se prostovoljec sooča z grobim in neprijaznim vedenjem t.i. prosilca.

Prostovoljci se tako pogosto znajdejo v socialno in čustveno zahtevnih situacijah; dnevno se srečujejo s težavami, bolečinami in krivicami ljudi, ki se obrnejo k njim po pomoč, hkrati pa tudi s temi konkretnimi ljudmi, ki stojijo pred njimi in so z njimi v odnosu. In tu se pojavi temeljno vprašanje: kako prepoznati pravi vir stiske in kako odreagirati, da bo nudenje in sprejemanje pomoči lahko trenutek srečanja, spoštovanja in sočutja za oba, darovalca in prejemnika pomoči?

Delo z ljudmi v stiski vedno, na poseben način pa še zlasti v okvirih prostovoljstva, pomeni skrb za odnose, prizadevanje za sočloveka in krepitev šibkejšega. Žal pa ob stalnem prizadevanju in želji po pomoči, prostovoljci velikokrat pozabijo nase in na svoje stiske, katerim so izpostavljeni ob neprestanem soočanju z nemočjo, negotovostjo in brezupom. Tudi prostovoljecem se zlahka zgodi preobremenjenost, zasičenost z delom in odnosi. Vse to pripomore k temu, da se sicer okrog dobronamernega prostovoljca sprožajo koncentrični krogi nezadovoljstva in nemoči; ob zagrenjenem prostovoljcu je nezadovoljen in nemočen uporabnik, njegovi sodelavci, nadrejeni, prijatelji in družina, kar pa posledično ponovno veča nezadovoljstvo tudi pri prostovoljcu.

Prav zato bi morali biti prostovoljci pri svojem delu najprej pozorni na to, kaj se dogaja znotraj njih, kako se počutijo, kako ravnajo. Lastno notranje doživljanje stiske je vedno pokazatelj, da je potrebno vključiti še nekoga, in idealno bi bilo, da se lahko stiska najprej podeli s sodelavko, sodelavcem. Odnosi v Karitas bi morali biti takšni, da bi sodelavci zaznali stisko drug drugega in si pomagali s čisto običajnimi, človeškimi oblikami pomoči. To bi bila osnovna stopnja iskanja pomoči, druga stopnja pa predstavlja utečena praksa timskega dela ter intervizijska srečanja. Najustreznejši nujni korak za ohranjanje kvalitetnega dela z uporabniki pa predstavlja redna in učinkovita supervizija, kjer se sistem odpre nekemu zunanjemu, mu zaupa stisko in od njega želi pomoč, svetovanje, oporo. Tudi stiske ljudi, s katerimi se dnevno srečujejo prostovoljci, namreč niso zgolj problem posameznikov, pač pa sistema, v kolesju katerega so se ti ljudje znašli. Prostovoljec, ki je topel in sočuten do ljudi v stiski, bo morda za te ljudi prvi znak, da je lahko svet prijaznejši in so spremembe mogoče.

dr. Katarina Kompan Erzar in Tatjana Rožič

ODKRIVATI V BLIŽNJEM ČLOVEKA

Kadar poslušam zgodbe drugih ljudi, se mi na nek način poleg njihovih vedno odvija tudi moja. Kako lepo smo prepleteni med seboj. Zgodbe so v življenju največje darilo. Kadar se sama odločim, da pripovedujem o sebi, se moja človečnost dotakne drugega. Ozrem se v obraz svojega bližnjega, razločim njegovo enkratnost, začutim osebo pred seboj, med nama se nekaj utrne, kot bi se povezala z zlato nitko ljubezni, kot bi prižigala lučke v najinem odnosu. Kako lepo, da je lahko naš smeh in da so lahko naše solze komu namenjene, saj se življenje včasih drži na smeh, a včasih komaj zadrži solze v očeh.

Ne morem hoditi skozi življenje namesto nekoga drugega, lahko pa ga pogledam v oči, se ustavim za pogovor, mu prisluhnem, se skušam vživeti vanj, ga sprejemem kot čudežno, enkratno bitje, ne glede na to, ali mi je všeč, ali me prvi hip odbija, ali razumem, kako se prebija skozi preizkušnje, probleme, izzive, kako razmišlja, kako čuti... Naj ne prevlada strah, odpor, naj jeza ne zatemni srca in razuma. Z odprtostjo podirajmo pregrade med nami, ko človek zaradi neuspehov in vsega hudega, kar je doživel, prekrit s sencami in ranjen v globini duše, sprejme ponujeno roko. Tema v človeku izgubi delček noči, ko začuti sprejemanje.

Morda lahko ob osebi, ki se vrti v krogu, doživljam občutek nemoči, ker je podvržena zmedi, odvisnosti, osamljenosti, strahu, notranji stiski, zavrtosti, nevednosti. Kot senca se pojavi nemoč ob tistih, ki so otrdeli za dobro, ki so polni sebičnosti, brez občutka za skupnost, ki so videti odtujeni, izgubljeni, na obrobju družbe, ki jo jaz poznam. Se zgodi, da se soočam z občutkom preplavljenosti z nemočjo ob prevelikem številu ljudi, ki so žejni, lačni, ki jih zebe, ki resnično nimajo doma, ki so sami, bolni, ki niso ljubljene... Kako naj izbiram, kako naj prepoznavam, ocenjujem?

Osredotočim se na tukaj in zdaj, poskušam se naravnati na dobro v človeku, ki mi pride na pot. Iščem in nagovarjam luč. Pomembna je gostoljubnost, sprejemanje človeka. Odpor in sebičnost tu nimata mesta. Pomembna je hrana za telo, pa tudi hrana duha in razuma. Vedno znova lahko poskušam najti samega sebe, svoj svet, svojo globino, da se lahko ozrem v bližnjega odprto, s spoštovanjem.

»Karkoli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.«

Res je, da človeka ne morem učiti, lahko pa pomagam, da najde v sebi. Človek je kot izvir, ki nikoli ne usahne. Skupaj zmoremo več. Ob tem rastemo tudi sami. Prav gotovo je ljubezen vezivo, ki nam pomaga preživeti tudi največje preizkušnje. Z ljubeznijo iščem prijazen, trezen, sproščen, celovit pristop, ki je v harmoniji z vsemi, ki mi pridejo v življenju naproti. Ne gre za popolnost, temveč za mojo dobronamernost, da poskušam. Tudi če, ali ko mi ne uspe, grem dalje, ponovno se približam človečnosti v sebi in človečnosti v mojem bratu. Saj ko se zaplete, se v resnici pokaže nivo naše ljubezni. Koliko je v meni pripravljenosti, da zalivam odnos, ki potrebuje nego, da raste, da vzcveti, da rodi sadove. Da nežno, skrbno pazim, da se ne posuši, niti ne utone ob obilici vsega, kar dam človeku, pa bi si lahko preskrbel sam in s tem ohranil svoje dostojanstvo.

Spominjam se krasnega dekleta, ki je zaradi težke bolezni veliko pretrpela, a se je z neverjetno voljo in vztrajnostjo postavila na noge, se osamosvojila z globokim, lepim občutkom, da je dosegla velik uspeh. Pripovedovala mi je, kako jo je prizadel izraz velikega usmiljenja v neki situaciji. Kot bi jo nekdo pohodil, kot bi jo sesul, globoko ponižal. To ni bilo sočutje, ki bi ji ga nekdo izrazil, ampak pretresenost nad človekom, ki je drugačen, ki ni po mojih merilih. Brez občutka spoštovanja do težko doseženega. Tako zviška, ponižujoče. Sočutje z ljubeznijo je nekaj drugega. Toda vsi smo samo ljudje. V nas je prav gotovo iskrica, ki lahko zasveti na poti človeku, ki nas sreča. Negujmo vse, kar nam je sveto, saj nam to prinaša notranji mir, ki se počasi širi na vse naše odnose.

Silva Matos

SUPERVIZIJA

Sodelavci župnijskih Karitas prosti čas, dobro voljo, pripravljenost za delo in svoje izkušnje namenjate ljudem, ki vam zaupajo svoje težave ter pri vas iščejo uteho in pomoč. Prostovoljno delo sodelavca župnijske Karitas je zelo zahtevno, saj je delo z ljudmi.

Bistvo kvalitetnega prostovoljstva je vzdrževanje prostovoljske kondicije. Eden od načinov je tudi supervizija. **Kaj je supervizija?**

Beseda supervizija je sestavljena iz predložene besede super, ki pomeni nad, preko, čez, in glagola videre, ki pomeni zreti, videti, gledati. Kratek prevod te besede je lahko razumeti kot uvid.

To je kvalitetno srečanje, kjer udeleženci izmenjajo dobre prakse, slabe izkušnje, različne poglede, vprašanja in dobre rešitve ter se tako učijo drug od drugega. Tovrstna srečanja jim dajejo možnost za raziskovanje bolečih izkušenj in problemov iz svoje prakse. Supervizija ponuja znanje za ravnanje, srečanja potekajo pod vodstvom strokovno usposobljene osebe, ki usmerja skupino.

Vesela sem te priložnosti in dejstva, da v ŠKL že deseto leto potekajo supervizije v različnih župnijskih Karitas. Vsaka skupina je enkratna in neponovljiva.

KAKO POTEKAJO NAŠE SUPERVIZIJE?

Pogoj za dobro supervizijo je dobra komunikacija in upoštevanje pravil, ki jih udeleženci postavimo v začetku srečanja.

Skupina šteje od 6 do 15 udeležencev. Sestava skupine iz sosedskih župnijskih Karitas, ki so si krajevno blizu, vpliva na dinamiko dela skupine in ustvarja boljšo povezanost. Stalna skupina nudi varno okolje, kjer udeleženci brez strahu, odkrito spregovorimo o svojem delu in o določenem problemu.

Vsako srečanje se začne s temo, ki je povezana z našim delom: kako učinkoviteje voditi pogovor z ljudmi v stiski; kaj doživljamo, ko se pogovarjamo z njimi; o dogovorih, ki smo jih sklenili itd.

Po pogovoru o temi skupina predeluje (analizira) konkretne probleme. Udeleženci spregovorijo o svojih izkušnjah, o svojih pogledih na problem in o možnih rešitvah. Pomembno je, da ima vsak možnost predstaviti svoj pogled. Zanimivo je slišati, kako različno, podobno pristopimo k določenim problemom. Vsakega udeleženca se problem dotakne drugače.

Udeleženci pridobivajo nova izhodišča, nove poglede na problem in možne rešitve ter nove vzpodbude za lastna prizadevanja.

Za dobro delo v skupini je pomembna tudi povratna informacija, ali znamo znanje, ki smo ga pridobili na superviziji, uporabiti tudi pri delu v župnijski Karitas. Vedno sem vesela, ko mi kdo od udeležencev pove, da mu je pogovor o določenem problemu pomagal pri reševanju stiske v njihovi Karitas.

Sodelavcem župnijskih Karitas **supervizija omogoča** boljši vpogled v lastno delo, nudi jim podporo in pomoč pri reševanju problemov, omogoča reševanje lastnih tem, ki vplivajo na kvalitetno storitev pri delu z ljudmi in pomoč pri razbremenjevanju težkih problemov, saj je mnogim prostovoljcem lažje, če se lahko naslonijo na nekoga, s katerim lahko prediskutirajo težavo.

Če želite tudi v vaši župniji imeti supervizijo in k njej povabiti sosednje župnijske Karitas, se z veseljem oglašim pri vas.

mag. Magdalena Škerl

SODOBNI PROBLEM OSAMLJENOSTI

Zdi se, da je sodobna zahodna družba še posebej ranljiva za osamljenost. Med pomembne dejavnike, ki so z osamljenostjo nedvomno povezani, lahko navedemo razširjenost kriminala, manjši občutek varnosti, visok delež ločitev in sesutje tradicionalnih odnosov. Zagotovo je najpomembnejši vidik osamljenosti v sodobni družbi poplitvenje medosebnih odnosov. Visoka ranljivost za osamljenost je – paradoksalno – povezana z bistveno večjim številom medosebnih stikov, ki jih omogočajo sodobna telekomunikacijska sredstva in prometna infrastruktura. Pomembna je tudi sprememba pogleda na življenjski uspeh, ki je bila do nedavnega osredotočena na izbiro poklica in bi jo lahko poimenovali karierna samouresničitev, v sedanjem obdobju pa se poleg kariere vedno bolj poudarja zadovoljstvo v osebem življenju in posledično tudi kakovost medosebnih odnosov. Kulturni okvir osamljenosti sestavljajo številni stereotipi. Še posebno pomembna je stereotipna vloga spolov in z njo povezana spolna identiteta. V zahodni družbi je občutje osamljenosti – kot občutje šibkosti – dovoljeno le ženskam. Moški ga praviloma zanikajo, kar se od njih pravzaprav tudi pričakuje. Tako moški kakor ženske pa so v družbi zaradi priznavanja občutja osamljenosti lahko še dodatno zapostavljeni. Biti osamljen namreč pomeni biti sam, izpostavljen, drugačen, neprimeren in morda celo izrinjen. Kaj hitro se osamljenost povezuje z zavestno neprilagojenostjo družbi ali nesposobnostjo, zato je občutje osamljenosti lahko sramotno. Raziskovalci ugotavljajo, da je osamljenost povezana s stigmo neuspeha in neprimernosti, ki jo družba pogosto pripiše tistim, ki so dovolj pogumni, da so svojo osamljenost priznali. Neosamljeni se pogosto sprašujejo, zakaj se osamljeni ne spremenijo in jim pogosto nudijo enostavne in nekoristne nasvete, v smislu »naj grejo v družbo ali na zabavo«. Takšni nasveti pa stanje osamljenega pogosto še poslabšajo. Četudi bi nasvet upoštevali, se občutka osamljenosti ne bi rešili, zato pa bi se počutili še bolj nesposobni, neustrezni in obupani. Tema osamljenosti je pogosto tabu tudi med strokovnjaki. Kot lahko opazimo, je na področju strokovne literature zelo malo napisanega glede problema osamljenosti. Očitno je tudi tukaj v ozadju izogibanje soočenju s samim seboj, z lastno izkušnjo osamljenosti in stigmatizacijo s strani drugih strokovnjakov v smislu, da je to zagotovo tudi raziskovalčev osebni problem, sicer bi si za svoje področje izbral bolj eksotičen, a družbeno sprejemljivejši problem.

Zlasti v zahodni kulturi smo prepričani, da naj osamljenost ne bi prizadela normalnih, zdravih in močnih oseb. Ne povezujemo je s samim seboj, pač pa z drugimi, tistimi na robu družbe, kot so starejši, revni, brezdomci, invalidi in kriminalci, torej s tistimi, ki jih dojemamo kot nezaželene, neljubljene in odtujene. Zanimiva je primerjava, kako gleda na osamljenost zahodna kultura in kako kulturi Daljnega vzhoda, kot sta korejska in japonska. V zahodni naj bi bil namreč cenjen individualizem, samoniklost in zavzemanje za svoje pravice, v vzhodnih kulturah pa je na prvem mestu podrejanje kolektivu, samoodrekanje in z njima povezano podrejanje potrebam skupnosti. Kdor bi skušal izpostavljeti sebe oziroma se od razmišljanja skupnosti distancirati, bi bil iz le-te avtomatsko izključen in s tem osamljen. Takšen pristop naj bi se po južnokorejski raziskavi kazal že v šolstvu in vzgoji, ki konformizmu in podrejanju skupnosti (družini, narodu itd.) daje prednost pred individualizmom in ustvarjalnostjo.

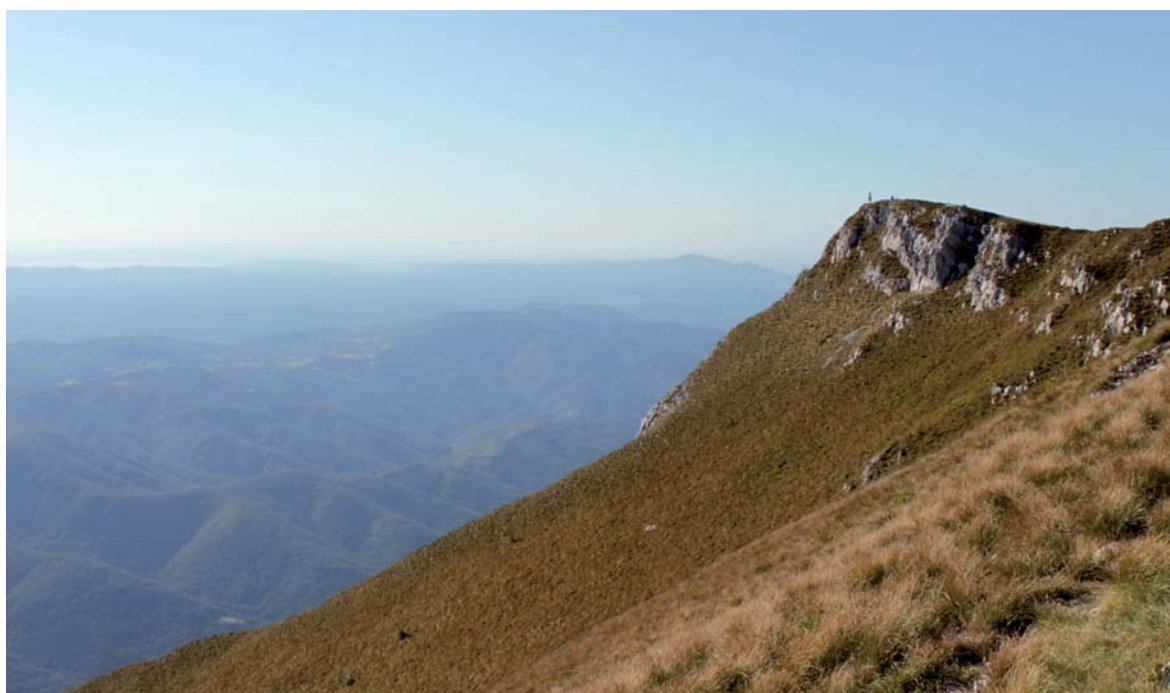
Ravno pretiran individualizem in zahteve po vedno večji produktivnosti pa imajo svojo ceno. Zdi se, da je osamljenost postala trajen in vse preveč znan način življenja milijonom ljudi zahodne družbe: samskim, ločenim, adolescentom, gospodinjam in številnim osebam, ki kličejo na centre za pomoč v stiski. Osamljenost je tako razširjena in boleča, da je nastala celo milijonska industrija za osamljene potrošnike, ki ne vedo, kako naj se z osamljenostjo soočijo. Pod to industrijo spadajo klubi za snemanje

(erotičnih) videov, oglaševalske agencije, ki se poslužujejo sugestije (prikritega namigovanja) v svojih oglasih – bodimo pozorni samo na aktualne oglase npr. za mobilne telefone, gospodinjske pripomočke ali sladkarije –, ki ob svojih izdelkih namigujejo, da bomo z njimi uspeli doseči tudi boljše medsebojne odnose, premagali osamljenost in prezrtost. Pojavljajo se tudi številne agencije za iskanje partnerja. Ta industrija se v zahodni družbi širi z eksponentno hitrostjo in je še posebej škodljiva za gmotno šibkejše sloje ljudi, saj se frustraciji na področju materialnega pomanjkanja ponuja tudi neuspeh na področju medosebnih odnosov: če namreč nimaš denarja za nakup vseh teh izdelkov, je izven dosega tudi osebna sreča. Po drugi strani pa mnogi osamljeni izkoristijo vso to ponudbo z namenom odpraviti svojo osamljenost in pogosto končajo v še bolj brezupnem stanju, kakor so bili na začetku.

Tudi znotraj zahodne družbe so odkrili bistvene razlike in potrdili domnevo, da kulturno ozadje zelo pomembno določa načine soočanja z osamljenostjo. Narejena je bila raziskava med kanadsko in špansko populacijo. Primerjali so 637 naključno izbranih Kanadčanov s 454 naključno izbranimi Španci. Španija namreč še vedno velja za tradicionalno katoliško državo, kjer je družba, podobno kot na Švedskem, najbolj družinsko usmerjena. Poleg tega so se Španci izkazali za izrazito družabne: statistično vsak Španec s svojo družino in prijatelji dnevno preživi 2,5 ur. Kanadsko (in tudi evropsko) povprečje pa je približno 15 minut. Tudi stopnja ločitev v Španiji je med najnižjimi v Evropi.

Sedanjo dobo bi lahko imenovali doba odnosov. Verjamemo v edinstvenost, pomembnost in dosegljivost odnosov z drugimi, misleč, da vemo, kako premagati strah pred bližino, ki je v nas. Tako smo soočeni s paradoksom: po eni strani hrepenimo po bližnjih intimnih odnosih, po drugi pa je naša družba vzpostavljanju tesnih medosebnih odnosov izredno nenaklonjena. Zahodna družba poudarja posameznikove dosežke, tekmovalnost in brezosebne družbene odnose. Spričo takšnih vrednot oziroma idealov je razširjeno občutje osamljenosti popolnoma razumljivo. Zlasti velika mesta z velikimi stanovanjskimi bloki, družbenimi predsodki in strahom pred kriminalom, še dodatno okrepijo posameznikovo zadržanost do bližjega stika z drugimi. V družbi, ki se predstavlja kot družba obilja in priložnosti za uspeh, pomanjkanje uspeha na poslovnem ali zasebnem področju pomeni poraz. In ker naj bi vse te priložnosti nedvomno obstajale, osamljenost predstavlja poraz in osebno nesposobnost posameznika.

mag. Marko Kovačič

PODROČJA DELA ŠKOFIJSKE KARITAS LJUBLJANA

PSIHOSOCIALNA POMOČ DRUŽINAM IN POSAMEZNIKOM

SVETOVANJE

Delo v socialni službi se na Karitas opravlja že od leta 1991. V začetku je bila socialna dejavnost usmerjena predvsem k pomoči v hrani, obleki in plačevanju položnic, medtem ko ima danes vedno pomembnejšo vlogo svetovanje, saj so stiske ljudi, ki se obračajo na nas, redko le materialne narave.

Svetovalnica deluje že od leta 1995. Na individualni pogovor se lahko oglasijo vsi:

- ki so jih težave privedle v krizo, iz katere ne vidijo izhoda
- ki se soočajo s psihičnimi težavami (čustvene, vedenjske, kognitivne)
- ki se težko soočajo z življenjskimi izzivi (odhod od doma, poroka, prihod otroka, »prazno gnezdo« itd.)
- ki potrebujejo pomoč in podporo ob življenjskih spremembah, tragedijah (nosečnost, odvajanje od odvisnosti, prihod otroka, smrt zakonca, otroka, staršev, izguba službe, ločitev itd.)
- ki potrebujejo nasvet in pomoč pri vzgoji otrok
- ki imajo težave pri komunikaciji v okviru družine, s partnerjem in v širšem okolju
- ki so nezadovoljni v partnerskem odnosu
- ki so v družini deležni nasilja s strani partnerja
- ki se v delovnem okolju ne počutijo dobro ter mladostniki s težavami.

Delo v svetovalnici temelji na individualnih, osebno vodenih pogovorih, ki peljejo k ublažitvi oziroma rešitvi problematike.

Delo poteka v obliki informiranja, individualnega svetovanja, partnerskega in družinskega svetovanja.

Glede na porast potrebe po svetovanju in celostnem pristopu do ljudi v stiski je vedno bolj živa in aktualna ideja o oblikovanju svetovalnih centrov, ki bi omogočali tovrstno strokovno obravnavo na lokalnem nivoju. To bo glavna naloga naše socialne službe v prihodnjih letih.

Med prosilci je veliko takih, ki ne poznajo in ne znajo uveljavljati vseh pravic, po katerih so po zakonu upravičeni, in ne vedo, kje poiskati pomoč. Veliko jih išče pravni

nasvet, mnogi, ki so se pred leti zadolžili, so ostali brez službe in ne zmorejo odplačevati posojil. Zaradi nizkih plač in pokojnin se večja število ljudi na robu preživetja.

Še vedno so pereč problem iskalci stanovanj in deložirani. Podnajemniki težko redno plačujejo visoke najemnine in družine, ki so se vselile v solidarnostna stanovanja, ne zmorejo visokih življenjskih stroškov. Stroški so pogosto tako visoki, da jim zmanjka za hrano. Prejemniki socialne pomoči in osebe z nizkimi dohodki lahko pri stanovanjskem skladu uveljavljajo subvencijo pri plačevanju stanarine, če imajo v najemu stanovanje, ki so ga dobili preko njihovega razpisa.

Na Karitas se obrnejo tudi prosilci z ogromnimi dolgovi, ki jim zaradi neplačevanja stanarine in najemnine grozi deložacija. V teh primerih se ponavadi ne da kaj dosti storiti. Povežemo se z drugimi humanitarnimi organizacijami in s centrom za socialno delo ter pomagamo zmanjšati dolg in se dogovoriti za obročno odplačevanje.

Poseben problem so tisti, ki za las presegajo državne socialne cenzuse, tako da niso upravičeni do vseh olajšav in pomoči. Ponavadi jih bremenijo visoke stanovanjske najemnine, ob katerih jim praktično nič ne ostane za plačilo osnovnih stroškov in za vsakdanje preživetje. V zadnjem času je vedno več tistih, ki ne zmorejo plačevanja stroškov za predšolske in šolske otroke. Stroški vrtcev, šolskih malic, kosil, raznih taborov in šolskih dejavnosti, ki so obvezne, so visoki, še posebej je hudo za družine z več šoloobveznimi otroki. Starše to zelo prizadene, saj vedo, da se njihovi otroci počutijo izključene in zaznamovane.

MEDIACIJA IN SOMEDIACIJA

Svetovalno dejavnost smo v zadnjem letu obogatili z izvajanjem mediacije in somediacije, ki sta učinkoviti v primeru spornih vsebin glede osebnih in premoženjskih družinskih vprašanj v razmerjih med zakonskimi in zunajzakonskimi partnerji, med starši in otroci, med brati in sestrami ter ostalimi družinskimi člani. Gre za konstruktiven proces reševanja spornih situacij, v katerem sta sprti strani aktivno udeleženi, s ciljem po mirni poti priti do rešitve, ki bo sprejemljiva za obe vpleteni strani v smislu izboljšanja družinskih odnosov in komunikacije med družinskimi člani. To-

vrstno reševanje spornih vprašanj namreč ohranja in spodbuja spoštljiv odnos in dostojanstvo vpletenih. Na ta način želimo pomagati udeležencem priti do dogovora, izboljšati kakovost odnosov ter jih naučiti spoznati sebe in svoje želje ter razumeti druge, prevzeti pobudo za iskanje rešitev, zanje prevzeti odgovornost in tako soustvarjati proces reševanja nastalih spornih vprašanj.

Mediacija in somediacija prispevata tudi k osebnostni rasti in h kakovostnejši komunikaciji v smeri sprotnega reševanja situacij. Tako je pot do rešitve hitrejša in mirnejša, v obojestransko zadovoljstvo, z manj možnostmi zaostrovanja sporov v prihodnje.

MATERIALNA POMOČ DRUŽINAM IN POSAMEZNIKOM

V letu 2011 smo z rednimi prehrabnenimi paketi in praškom pomagali 549 družinam z 1.692 družinskimi člani. Razdelili smo 5.326 rednih paketov hrane, ki smo jih kar nekajkrat obogatili s podarjeno hrano z dolgim rokom uporabe, in 2.819 paketov praška.

Vedno več je prošenj za pomoč pri plačilu položnic za električno, stanarino, komunalne storitve, dodatno zdravstveno zavarovanje in ostale nujne stroške. Ta pomoč je v letu 2011 znašala 160.431,48 €, nudili pa smo jo 914 družinam iz 72 ŽK.

ŽK, ki so na naš naslov poslale prošnje prosilcev za pomoč pri plačilu položnic, so naslednje: Begunje na Gorenjskem, Bevke, Cerknica, Dolnji Logatec, Golo, Grosuplje, Homec, Ig, Jesenice, Kamna Gorica, Kamnik, Koroška Bela, Kranj, Kranj-Zlato Polje, Kresnice, Leše, Litija, Lipoglav, Ljubljana-Barje, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Črnuče, Ljubljana-Dravljice, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Ježica, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Kodeljevo, Ljubljana-Koseze, Ljubljana-Marijino oznanjenje, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Podutik, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Rudnik, Ljubljana-Sostro, Ljubljana-Stožice, Ljubljana-Sv. Jakob, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Sv. Nikolaj, Ljubljana-Sv. Peter, Ljubljana-Šentvid, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Šmartno ob Savi, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Ljubljana-Zadobrova, Loški potok, Mengeš, Moravče, Pirniče, Polhov Gradec, Preserje, Rakek, Radeče, Ribnica, Sela pri Kamniku, Sodražica, Sora, Stara Loka, Stranje, Sv. Helena-Dolsko, Šentvid pri Stični, Škocjan pri Turjaku, Škofja Loka, Škofljica, Trzin, Trzič, Trzič-Bistrica, Velike Lašče, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Železniki.

Tabela 1: Plačilo položnic prosilcem iz posameznih ŽK po vrednosti

A*	Dekanija	Župnija	položnice
3	Domžale	TRZIN	49
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ZADOBROVA	71
2	Radovljica	KOROŠKA BELA	75
2	Trzič	TRZIČ BISTRICA	80
2	Škofja Loka	STARA LOKA	124
2	Šenčur	PREDDVOR	128
4	Grosuplje	ŠKOFLJICA	133
3	Zagorje	KISOVEC	169
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ČRNUČE	190
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	IG	198
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ŠMARTNO OB SAVI	198
3	Kamnik	HOMEK	200
2	Kranj	KRANJ – ZLATO POLJE	200
4	Grosuplje	ŠENTVID PRI STIČNI	200
4	Ribnica	VELIKE LAŠČE	200
2	Radovljica	BEGUNJE NA GOR.	207
4	Ribnica	ROB	207
3	Kamnik	NEVLJE	210
1	Ljubljana – Moste	SV. HELENA DOLSKO	219
3	Domžale	MORAVČE	236
4	Ribnica	RIBNICA	238
3	Kamnik	STRANJE	250
2	Škofja Loka	ŽELEZNIKI	305
3	Domžale	MENGEŠ	348
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	POLHOV GRADEC	351
1	Ljubljana – Šentvid	PIRNIČE	385
3	Kamnik	KAMNIK	404
4	Ribnica	ŠKOCJAN PRI TURJAKU	411
2	Trzič	LEŠE	491
1	Ljubljana – Moste	SOSTRO	558
2	Kranj	KRANJ	568
4	Grosuplje	GROSUPLJE	570
1	Ljubljana – Šentvid	SORA	645
3	Litija	LITIJA	685
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – BARJE	711
1	Ljubljana – Moste	LJ. – KODELJEVO	715
4	Vrhnika	BEVKE	754
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – PODUTIK	796

A*	Dekanija	Župnija	položnice
4	Vrhnika	DOLNJI LOGATEC	801
4	Cerknica	RAKEK	810
4	Cerknica	CERKNICA	824
1	Ljubljana – Center	LJ. – TRNOVO	943
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – STOŽICE	1.012
1	Ljubljana – Center	LJ. – BEŽIGRAD	1.131
3	Zagorje	RADEČE	1.424
4	Vrhnika	VRHNIKA	1.465
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – RAKOVNIK	1.581
1	Ljubljana – Center	LJ. – MAR. OZNANJENJE	2.077
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – ŠENTVID	2.497
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – KOSEZE	3.131
1	Ljubljana – Moste	LJ. – KAŠELJ/ZALOG	3.188
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – VIČ	3.630
2	Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	4.276
1	Ljubljana – Moste	LJ. – FUŽINE	4.774
3	Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	4.856
1	Ljubljana – Moste	LJ. – POLJE	5.542
1	Ljubljana – Moste	LJ. – MOSTE	6.262
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ŠTEPANJA VAS	6.524
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – DRAVLJE	7.233
2	Radovljica	JESENICE	7.411
1	Ljubljana – Center	LJ. – SV. PETER	8.909
1	Ljubljana – Moste	LJ. – SV. KRIŽ	10.484
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – ŠIŠKA	12.711

* Arhidiakoniat

Zelo dobrodošla je bila tudi ozimnica, po kateri je vsako jesen veliko povpraševanje. V letu 2011 jo je prejelo 369 družin in posameznikov. Razdelili smo 17 ton krompirja in 8 ton jabolk. Kar nekaj podarjenega krompirja so dobile tudi ŽK, ki so ga bile pripravljene prevzeti in ga razdeliti med svoje prosilce.

V jesenskem času se pojavi tudi problem ogrevanja in stroškov nakupa kurjave. V letu 2011 nam je v okviru akcije Družina prošnje 181 družin in posameznikov poslalo 50 ŽK oziroma župnijskih uradov. Akcija Družina je namenjena predvsem premostitvi trenutne hude stiske in pomoči pri večjih enkratnih stroških, kot sta npr. nakup kurjave ali osnovne bele tehnike. 181 družinam smo odobrili pomoč v skupni višini 65.150 €. 168 družinam smo pomagali pri na-

kupu kurilnega olja, plina, drv in pri plačilu položnic za ogrevanje, za nakup osnovne bele tehnike je prosilo 10 družin, ostalim pa smo pomagali pri nakupu gradbenega materiala.

ŽK, ki so sodelovale v akciji Družina, so: Bevke, Cerklje, Cerknica, Dolenja vas, Dolnji Logatec, Domžale, Grosuplje, Homec, Ig, Ihan, Ivančna Gorica, Izlake, Jesenice, Kamnik, Kokrica, Koroška Bela, Kranj, Kranj-Drulovka Breg, Kranj-Šmartin, Litija, Ljubljana-Barje, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Dravlje, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Marijino oznanjenje, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Sv. Peter, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Mengeš, Notranje Gorice, Pirniče, Preserje, Radeče, Radovljica, Ribnica, Sv. Jakob ob Savi, Šentjošt, Škofja Loka, Trzin, Vodice, Vrhnika, Zagorje, Želumlje in Žiri.

Tabela 2 prikazuje razdelitev sredstev v akciji Družina po ŽK

A*	Dekanija	Župnija	višina
3	Kamnik	STRANJE	200
4	Vrhnika	DOLNJI LOGATEC	250
1	Ljubljana – Moste	LJ. – SV. KRIŽ	250
4	Cerknica	PLANINA PRI RAKEKU	250
3	Litija	LITIJA	300
2	Šenčur	CERKLJE NA GOR.	350
1	Ljubljana – Center	LJ. – MAR. OZNANJENJE	350
3	Zagorje	IZLAKE	400
1	Ljubljana – Center	LJ. – BEŽIGRAD	400
1	Ljubljana – Center	LJ. – SV. PETER	400
3	Domžale	MENGEŠ	400
4	Ribnica	RIBNICA	400
1	Ljubljana – Moste	SV. HELENA DOLSKO	400
4	Grosuplje	IVANČNA GORICA	450
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ZADOBROVA	450
2	Radovljica	RADOVLJICA	450
4	Vrhnika	ŠENTJOŠT/ HORJULOM	600
2	Radovljica	KOROŠKA BELA	700
2	Tržič	TRŽIČ BISTRICA	700
2	Kranj	KOKRICA	750
2	Kranj	KRANJ	750
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – DRAVLJE	750
4	Grosuplje	ŠENTVID PRI STIČNI	750
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	IG	800
3	Kamnik	KAMNIK	800
2	Kranj	KRANJ – ŠMARTIN	800
3	Zagorje	RADEČE	800

A*	Dekanija	Župnija	višina
3	Kamnik	HOMEC	900
1	Ljubljana – Moste	LJ. – MOSTE	1.050
1	Ljubljana – Center	LJ. – TRNOVO	1.050
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – VIČ	1.100
2	Škofja Loka	ŽELEZNIKI	1.100
4	Vrhnika	PRESERJE	1.150
2	Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	1.150
4	Ceknica	CERKNICA	1.200
4	Ribnica	DOLENJA VAS	1.200
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ŠTEPANJA VAS	1.200
3	Domžale	DOMŽALE	1.250
4	Grosuplje	GROSUPLJE	1.250
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	NOTRANJE GORICE	1.250
1	Ljubljana – Šentvid	PIRNIČE	1.650
2	Radovljica	JESENICE	1.700
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – BARJE	1.700
2	Kranj	KRANJ – DRULOVKA/ BREG	2.050
1	Ljubljana – Moste	LJ. – KAŠELJ/ZALOG	2.750
3	Domžale	IHAN	2.850
4	Vrhnika	BEVKE	3.150
1	Ljubljana – Moste	LJ. – POLJE	4.250
4	Vrhnika	VRHNIKA	5.150
3	Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	9.050

* Arhidiakoniat

Hrano iz intervencijskih zalog EU je prejelo 34.130 oseb. Pomoč je vsebovala pet artiklov, ki so postopoma prihajali skozi vse leto (moka, riž, pšenični zdrob, testenine, mleko). Večino artiklov smo vključili v redne pakete, mleko pa smo delili posebej.

Preko celega leta smo poleg rednih prehrabnih paketov delili tudi hrano s krajšim rokom trajanja, ki so nam jo podarila nekatera podjetja. Njena ocenjena vrednost je bila 300.000 €. Te dodatne in več kot dobrodošle pomoči so bili deležni prosilci ŽK in več kot 500 družin na ŠKL. Za pomoč v hrani se pri naših socialnih delavkah oglašajo tudi ženske iz varnih hiš in materinskih domov. Pri nas dobijo prvo najnujnejšo pomoč, nato pa jih usmerimo na pristojne ŽK.

V naši pisarni se je oglasilo veliko ljudi, ki so potrebovali pohištvo in ostalo nujno opremo za stanovanja. Pomagali smo jim s posredovanjem informacij in jih povezali z darovalci stanovanjske opreme, bele tehnike in ostalih uporabnih predmetov za gospodinjstvo. Veliko je bilo tudi povpraševanje po opremi za novorojenčke.

POČITNICE DRUŽIN

Letovanje v Portorožu je namenjeno družinam, ki si počitnic ne morejo privoščiti in potrebujejo čas za skupno druženje. Počitnice družinskim članom ponujajo možnost, da se posvetijo drug drugemu in stvarjem, ki jih družijo. V treh izmenah (od 25.07. do 30.07.; od 08.08. do 13.08.; od 15.08. do 20.08.) je letovalo 19 družin, ki so skupaj šteje 81 članov. Od tega je bilo 44 % enostarševskih in 56 % dvostarševskih družin. En termin smo delili z družinami iz novomeške škofije.

Družine so se na letovanje prijavile preko ŽK. Letos so bile izbrane družine iz 18 ŽK, ki se do sedaj še niso udeležile letovanj. Vse družine so se na počitnicah razbremenile, saj je program letovanja na njih pozitivno vplival.

Udeležencem letovanja smo poleg prenočitve nudili tri obroke dnevno, izlet z ladjo ter plačilo vseh vstopnin vezanih na program.

Vsako skupino so spremljali voditelj in njegov pomočnik, dva animatorja za otroke ter kuharica.

Voditelji oblikujejo program za otroke in starše, pri tem upoštevajo dinamiko skupine, želje in potrebe udeležencev. Da bi bilo to mogoče in v izogib neprijetnim situacijam, morajo ŽK posredovati čim več informacij o prijavljenih družinah. Starši se srečujejo na vodenih pogovornih delavnicah, kjer si izmenjujejo mnenja in izkušnje o vzgoji, družinskem življenju in vsakodnevnih težavah. Otroci lahko na ustvarjalnih delavnicah izrazijo svojo umetniško žilico. Rišejo na steklo, oblikujejo glino, barvajo majice in podobno. Dobrodošlo je tudi sodelovanje staršev, ki na ta način dobijo nove zamisli o kakovostnem preživljanju prostega časa z otroki. Velik poudarek je na sproščnem

druženju, razumevanju in prijateljstvu med vsemi člani skupine, ki sodelujejo in pomagajo tudi pri nekaterih dnevnih opravilih.

V letu 2011 je bilo za letovanje prijavljenih 36 družin, nekaj tudi takih, ki so že letovale z nami, in smo jih morali zaradi velikega števila prijav zavrniti.

Družine, ki so se udeležile letovanja, so pestile različne težave: slabo materialno stanje, razne deviacije, alkoholizem, nasilje, bolezen, brezposelnost. Nekateri družine so zaradi slabih ter neurejenih medsebojnih odnosov potrebovale psihično oporo.

POMOČ ŠTUDENTKAM MATERAM

Skupina za pomoč študentkam mamicam ima uradne ure vsako prvo in tretjo sredo med 9. in 11. uro.

V preteklem letu so pomagali 29 študentkam mamicam s 35 otroki. Zabeležili so 99 obiskov. Izdali so 99 paketov hrane in 999 pralnih praškov, 143 zavitkov otroške hrane, 9.060 l mleka, 14 zavitkov plen in izdali 31 naročilnic za oblačila.

Tudi letos je študentske otroke razveselil in obdaroval sv. Miklavž. Vsem dobrotnikom, ki so jim omogočili to za malčke nepozabno praznovanje, se iskreno zahvaljujejo.

POMOČ OTROKOM

POMOČ PRI NAKUPU ŠOLSKIH POTREBŠČIN

V lanskem letu se je na akcijo Pomoč pri nakupu šolskih potrebščin odzvalo 69 ŽK. V obravnavo so nam poslale 787 prošenj. Tem se je pridružilo še 121 prošelj, ki so bile oddane na ŠKL.

Skupaj smo obravnavali in pomagali 908 družinam oziroma 1.934 otrokom. Skupna vsota, ki smo jo v lanskem letu namenili za pomoč osnovnošolcem in dijakom pri nakupu delovnih zvezkov in šolskih potrebščin, je bila 114.500 €. Pomagali smo 1.442 osnovnošolcem ter 492 srednješolcem.

Lansko leto smo za nakup šolskih potrebščin in delovnih zvezkov za odobreno višino razdelili bone. Vsem otrokom, ki so bone prejeli na Poljanski 2, smo na podlagi šolskih seznamov razdelili tudi 10.000 novih zvezkov, ki so jih zbirali njihovi vrstniki po osnovnih šolah. Tako smo staršem v veliki meri olajšali stroške ob začetku novega šolskega leta. Zvezke smo razdelili tudi ŽK, ki so bile zanje zainteresirane in so jih potem same razdelile svojim šolarjem.

V akciji so sodelovale naslednje ŽK: Bevke, Brezovica, Breznica, Cerklje na Gorenjskem, Cerknica, Dobropolje-Videm, Dolenja vas, Dolnji Logatec, Domžale, Dovje, Gorje, Grosuplje, Homec, Ihan, Ivančna Gorica, Izlake, Javorje nad Škofjo Loko, Jesenice, Kamnik, Koroška Bela, Kranj, Kranj-Drulovka Breg, Kranj-Šmartin, Kranj-Zlato polje, Leše, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Črnuče, Ljubljana-Dravljice, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Ježica, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Koseze, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Sv. Peter, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Mengeš, Moravče, Nevlje, Pirniče, Polhov Gradec, Radeče, Ribnica, Rovte, Selca, Smlednik, Stara Loka, Stična, Stranje, Sv. Duh pri Škofji Loki, Sv. Gregor, Šentjošt, Šentvid pri Stični, Škofja Loka, Škofljica, Šmarca-Duplica, Štanga, Tržič-Bistrica, Unec, Velike Lašče, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Železniki.

Tabela 3: Prikaz ŽK, ki dobile odobrena sredstva za nakup delovnih zvezkov in šolskih potrebščin

A*	Dekanija	Župnija	Šolske
2	Radovljica	DOVJE	50
3	Zagorje	IZLAKE	60
2	Šenčur	SMLEDNIK	60
4	Grosuplje	ŠKOFLJICA	120
1	Ljubljana – Center	LJ. – TRNOVO	140
4	Ribnica	SV. GREGOR	140
2	Radovljica	GORJE	160
4	Ceknica	UNEC	170
4	Ribnica	DOBREPOLJE – VIDEM	180
4	Vrhnika	BEVKE	210
3	Litija	ŠTANGA	220
4	Ribnica	VELIKE LAŠČE	220
3	Kamnik	NEVLJE	230
1	Ljubljana – Šentvid	PIRNIČE	240
1	Ljubljana – Moste	LJ – KAŠELJ/ZALOG	300
4	Grosuplje	ŠENTVID PRI STIČNI	300
2	Škofja Loka	JAVORJE NAD ŠK. LOKO	320
3	Domžale	MORAVČE	340
3	Kamnik	STRANJE	360
2	Tržič	TRŽIČ BISTRICA	370
2	Škofja Loka	STARA LOKA	400
3	Kamnik	ŠMARCA – DUPLICA	400
2	Škofja Loka	SV. DUH PRI ŠK. LOKI	470
4	Grosuplje	GROSUPLJE	540
2	Kranj	KRANJ – ZLATO POLJE	540

A*	Dekanija	Župnija	Šolske
1	Ljubljana – Center	LJ. – BEŽIGRAD	580
2	Radovljica	BREZNICA	660
4	Vrhnika	ROVTE	670
3	Domžale	IHAN	760
4	Grosuplje	IVANČNA GORICA	780
4	Ribnica	DOLENJA VAS	810
2	Škofja Loka	SELCA	820
2	Škofja Loka	ŽELEZNIKI	870
2	Radovljica	JESENICE	880
2	Tržič	LEŠE	900
4	Ceknica	CERKNICA	930
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – JEŽICA	950
3	Kamnik	HOMEK	970
4	Grosuplje	STIČNA	1.050
2	Kranj	KRANJ – DRULOVKA/ BREG	1.080
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	BREZOVICA	1.090
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – RAKOVNIK	1.140
1	Ljubljana – Moste	LJ. – SV. KRIŽ	1.340
1	Ljubljana – Moste	LJ. – FUŽINE	1.370
2	Radovljica	KOROŠKA BELA	1.390
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ČRNUČE	1.430
3	Litija	LITIJA	1.520
3	Zagorje	RADEČE	1.640
4	Vrhnika	DOLNJI LOGATEC	1.760
4	Vrhnika	ŠENTJOŠT/ HORJULOM	1.790
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – KOSEZE	1.860
3	Zagorje	ZAGORJE OB SAVI	1.900
1	Ljubljana – Moste	LJ. – MOSTE	2.050
1	Ljubljana – Center	LJ. – SV. PETER	2.060
3	Kamnik	KAMNIK	2.270
2	Šenčur	CERKLJE NA GOR.	2.370
3	Domžale	MENGEŠ	2.500
4	Ribnica	RIBNICA	2.500
3	Domžale	DOMŽALE	2.610
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – DRAVLJE	3.140
1	Ljubljana – Moste	LJ. – POLJE	3.370
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	POLHOV GRADEC	3.390
2	Škofja Loka	ŠKOFJA LOKA	4.190
4	Vrhnika	VRHNIKA	4.210
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – ŠIŠKA	4.230
2	Kranj	KRANJ	4.690
1	Ljubljana-Vič Rakovnik	LJ. – VIČ	4.820
1	Ljubljana-Moste	LJ. – ŠTEPANJA VAS	4.880
2	Kranj	KRANJ – ŠMARTIN	5.180

* Arhidiakoniat

BREZPLAČNI DELOVNI ZVEZKI ZA DRUŽINE S PETIMI IN VEČ OTROKI

Akcijo Brezplačni delovni zvezki za družine s petimi in več otroki smo izvedli že sedmič. Leta 2005 smo pomagali 34 družinam, leta 2006 134, leta 2007 166, leta 2008 209, leta 2009 306 družinam, leta 2010 pa 308 družinam. V letu 2011 smo v tej akciji pomagali 201 družini. Pomoč so prejele družine s petimi vzdrževanimi otroki, če povprečni dohodek na družinskega člana ni presegal 30 % povprečne plače v RS. Najprej so sodelujoče založbe v juniju sporočile, da je zaradi sprejemanja novega pravilnika o učbenikih njihov obstoj negotov in so primorane ukiniti vse družbeno koristne akcije. Mesec dni kasneje smo se dogovorili, da bo ŠKL pridobila polovico sredstev za delovne zvezke, drugo polovico vrednosti pa bodo poklonile založbe.

V akciji so sodelovale naslednje založbe: i2 d.o.o., Modrijan založba d.o.o., Založba Rokus Klett d.o.o., Založba Tangram d.o.o. in Mladinska knjiga Založba d.d.

Podprla sta nas tudi podjetje Jampak d.o.o., ki je podarilo polovico kartonske embalaže, in Družina d.o.o., ki nam je omogočila razdeljevanje v njihovi galeriji. Škofijska karitas Ljubljana je pokrila poštnine, prevoze ter telefonske in drobne pisarniške stroške.

V družinah, ki so letos prejele pomoč, je bilo skupno 1.178 otrok: 601 osnovnošolec, 345 dijakov in študentov in 232 predšolskih otrok. Skupna vrednost delovnih zvezkov je znašala 23.374,60 €. Polovico vrednosti so poklonile založbe, polovico vrednosti je plačala ŠKL.

Pomagali smo po vsej Sloveniji. Daleč največ vlog je bilo s področja Škofijske karitas Ljubljana 124 (61,7 %), sledijo Koper 25 (12,4 %), Novo mesto 22 (10,9 %), Celje 18 (9 %), Maribor 8 (4 %) in Murska Sobota 4 (2 %).

LETOVANJE OTROK

Že več let zapored organiziramo letovanje za tiste otroke, ki bi sicer ne mogli na počitnice. Počitnice so potekale pod vodstvom skupine prostovoljcev Biseri. V letu 2011 so otroci v Portorožu letovali v treh izmenah: od 18.07. do 25.07., od 25.07. do 01.08. ter od 01.08. do 08.08. Termina za mladostnike od 08.08. do 14.8. se je udeležilo 12 mladostnikov. Program je pripravljalo 79 mladih animatorjev prostovoljcev pod vodstvom Slovenske karitas. Povprečna starost pri otrocih je bila 10 let, pri mladostnikih pa 15 let.

Počitnice so zaznamovali smeh, igre, petje, zabava in zanimivi pogovori. Prav tako ni manjkalo kopanja

in sončenja, številne delavnice pa so popestrile večere in dneve, ko vreme ni bilo naklonjeno morskim užitek. V vsak termin so povabili goste, imeli so izdelan duhovni program, ustvarjalne delavnice, igre na plaži, vesele večere.

V vseh štirih izmenah je iz naše ŠK letovalo 54 otrok.

Vsako leto se zgodi, da ŽK prijavijo več otrok, kot je prostih mest, pogosto pa prijavljajo tudi otroke, ki imajo počitnice že zapolnjene z drugimi aktivnostmi. Zato je še vedno kar nekaj odpovedi v zadnjem trenutku, ko je prosto mesto težko zapolniti. Preden ŽK prijavi otroka, naj se z njim in z družino pogovori, jim predstavi potek letovanja in ugotovi, ali je sploh pripravljen oditi na morje. Nekateri otroku do zadnjega dne pred odhodom ne povedo, da so ga prijavili, saj se bojijo, da sam ne bo želel na počitnice. Starši naj se z otrokom prej pogovorijo in ga pripravijo na odhod. Prav tako nekateri otroke pošiljajo na morje za nagrado za dobro delo v župniji. Nekatere ŽK več let zapored prijavljajo iste otroke. Nekatere upravičeno, pri nekaterih pa imamo pomisleke. Tako sedaj velja pravilo, da se noben otrok ne more udeležiti letovanja več kot tri leta zapored.

POMOČ STAREJŠIM, BOLNIM IN INVALIDOM

IZPOSOJA INVALIDSKIH IN ORTOPEDSKIH PRIPOMOČKOV POMOČ NA DOMU

V lanskem letu smo na področju izposoje invalidskih in ortopedskih pripomočkov zabeležili veliko povpraševanje predvsem po električnih bolniških posteljah, ki pa jih nimamo dovolj na voljo. Prednost pri izpo-

soji električnih postelj imajo težki bolniki in umirajoči ter primeri, ko ena starejša oseba neguje drugo in ne more sama upravljati z običajno bolniško posteljo. V letu 2011 smo izposodili 21 bolniških postelj (v kompletu sta tudi ograjici in trapez), 11 invalidskih vozičkov, 6 sobnih stranišč, 5 hodulj, 4 prostostoječe trapeze, 3 nastavke za stranišče ter 4 servirne mizice.

Pogosto se na nas obrnejo tudi bolnišnice, ki ob odpustu bolnika ne morejo poslati domov brez pripomočka. Še posebej je to pogosto, ko gre za socialno ogrožene ljudi. Dobro sodelujemo tudi z Zavodom za oskrbo na domu Ljubljana, ki se v določenih primerih obrne na nas. Njihovim oskrbovancem priskrbimo potrebni pripomoček, včasih tudi sanitetni material, če ga imamo na voljo (plenice, posteljne podloge,) ter seveda posteljnino in obleko.

Ljudi, ki pri nas na hiter način dobijo pripomoček, rešimo hude stiske, v kateri se znajdejo, ko njihovega sorodnika ali znanca nepričakovan odpustijo iz bolnišnice, in sprva ne vedo, na koga naj se sploh obrnejo. Ko pripomoček vrnejo, pogosto darujejo tudi plenice, ki jih niso porabili, posteljne podloge in podobno. Njihovih darov so veseli vsi, ki si jih ne morejo kupiti, preko napotnice pa jih dobijo le omejeno količino.

Povpraševanje po pomoči na domu je še vedno pogosto. Vendar pa smo v zadnjem letu ljudi, ki so ponujali pomoč na domu, kot tudi vse, ki so jo potrebovali, usmerjali na ustanove, ki so za to dejavnost registrirane.

STROKOVNO VODENE POČITNICE STAREJŠIH

Tudi v letu 2011 smo nadaljevali s počitnicami, ki so namenjene prostovoljcem ŠK in ŽK. Prejšnja leta smo

imeli termine v septembru, letos pa v maju. Od 25.5. do 29.5. je z nami letovalo 18 prostovoljcev iz 13 ŽK in ŠK. Počitnikovali smo v prostorih starega župnišča v Portorožu.

Za udeležence smo pripravili aktivne počitnice s pestrim in zanimivim programom. Sestavljale so ga zanimive pogovorne delavnice o delu prostovoljcev, o vprašanjih, s katerimi se soočajo, primerjali smo izkušnje in skupaj iskali rešitve za težave, ki se pojavljajo pri našem delu. Mnogi so se med pogovori razbremenili, z olajšanjem ugotovili, da se s podobnimi težavami in pomisleki ne srečujejo sami in da lahko pričakujejo vso podporo s strani strokovnih delavcev na ŠKL. Ker smo se osebno spoznali in skupaj preživeli veliko prijetnih uric, jim bo lažje poklicati ali priti k nam po pomoč in nasvet, nam zaupati morebitne težave pri delu s prosilci.

Podpora prostovoljcem je ključnega pomena za delo Karitas, zato se na letovanje skrbno pripravimo. Veseli nas, da nam je tudi v lanskem letu uspelo uspešno izvesti program in kar je najbolj pomembno, ponuditi tistim, ki darujejo svoj prosti čas za ljudi v stiski, možnost sproščene družbenja, izmenjave izkušenj in razbremenitve.

V večernih urah smo gostili zanimive ljudi, s katerimi nas družijo skupna skrb za ljudi v stiski. Poskrbeli smo tudi za delavnice ročnih spretnosti, na katerih so nekateri udeleženci pokazali pravo umetniško žilico, mnogi pa so ugotovili, da bodo pridobljeno znanje in ideje koristno uporabili na domačih Karitas.

Tudi vreme je bilo na naši strani, ker pa je bilo morje še premrzlo, smo se vode naužili v bazenu. Dneve smo si popestrili z zanimivimi izleti, ki so že naša stalnica. V tednu dni, ki smo ga preživeli skupaj, nam je uspelo ustvariti sproščeno vzdušje, napolnili smo akumulatorje in nabrali novih moči za delo v ŽK.

Udeleženci letovanja smo si obljubili, da se bomo med letom srečevali in s tem ohranjali stik in mrežo sodelavcev, na katere se lahko obrnemo, ko imamo konkretne težave pri svojem delu.

TABORA ZA SLEPE IN SLABOVIDNE

Zimski tabor za slepe in slabovidne je potekal na Planini pri Rakeku. Udeležilo se ga je 13 slepih in slabovidnih (povprečna starost 36 let). Z njimi je bilo 12 spremljevalcev. Ogleдали so si Muzej Cerknškega je-

zera, Rudnik živega srebra v Idriji ter Planinsko jamo, gostili so zanimive goste (Martin Zlobko, Gregor Čušin, Rudi Koncilja, Drago Ocvirk, družina Triler) ter se rekreirali v bazenu v Logatcu in na sprehodih po okolici.

Poleti pa so se slepi in slabovidni s spremljevalci dobili v Logu pod Mangartom. Kot je že običajno, jih je bilo več kot na zimskem taboru, skupaj 18, od tega sta bila dva udeleženca na taboru prvič. Veseli nas predvsem dejstvo, da je med spremljevalci – prostovoljci večina mladih, v povprečju starih 24 let. Prav oni so dokaz, da se mladi z veseljem vključujejo v prostovoljske dejavnosti, le njim primerne morajo biti. Na poletnem taboru slepih jih je bilo kar 19. Dogajanje je bilo zelo živahno. Obiskali so jih Jože Plut, Metka Pavšič, Dana Ivančič, France Urbanija, Blaž Komac, pater Miha Majetič in šest slepih in slabovidnih deklet iz Vietnama. Ogleдали so si Gregorčičevo rojstno hišo, kostnico v Kobaridu, Tonovcev grad, tržnico v Trbižu ter prelaz Predel. Kopali so se v Rabeljskem jezeru, kolesarili, tekmovali v showdownu, se udeleževali delavnic (socialno-kontaktne, likovne, zgodovinske, športno-družabne) in se podali v gore.

BEGUNCI, TUJCI, AZILANTI

Beguncem, tujcem in azilantom pomagamo že od vsega začetka, sprva predvsem s hrano in obleko ter pri iskanju nastanitve in stanovanjske opreme. V zadnjem času pa se vse več ljudi na nas obrača s prošnjami za plačilo položnic. Težave imajo pri plačilu šolskih malic, mesečnih vozovnic, tisti pa, ki so se preselili v podnajemniška stanovanja, pri plačevanju mesečnih stroškov. V sodelovanju z drugimi humani-

tarnimi organizacijami zanje večkrat plačujemo tudi zdravstvene storitve (stomatološke storitve, delna plačila operacij ipd.).

V letu 2011 smo oskrbovali 74 družin in 12 posameznikov (skupaj 331 oseb). V glavnem gre za ljudi, ki so prišli v Slovenijo kot bosanski begunci in si še niso uspeli pridobiti slovenskega državljanstva. Glede na to, da imajo le status začasnega bivanja in dobivajo le priložnostna dela, jim pomoč v hrani, ki jo nudi Karitas, pomaga pri preživetju. Oskrbujemo pa tudi nekaj prosilcev za azil, ki s svojimi družinami živijo v najemniških stanovanjih.

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve je preko Karitas za delavce iz Bosne in Kosova, ki so bili zaposleni v gradbeništvu in nekaj mesecev niso dobili plače, namenilo sredstva v višini socialne pomoči. V okviru te akcije smo pomagali 298 tujim delavcem z denarno pomočjo. 125 od njih je pomoč dobilo dvakrat. V ta namen smo razdelili 92.690 €.

V zadnjem letu opazamo porast priseljencev s Kosova, z Bližnjega vzhoda in iz Afrike. K nam so prišli kot prosilci za azil. Ko so ga pridobili, so se pojavili problemi preživetja. Najemnine za stanovanja so visoke, služb ni, živeti samo od socialne pomoči pa je včasih težko. Posebej veliko je razočaranje tistih, ki so v Sloveniji videli deželo blagostanja. Posamezniki izredno težko uspejo redno plačevati najemnino in stroške, ki pogosto znašajo več kot socialna pomoč. Prav tako tudi težko najdejo stanodajalca, ki bi jih bil pripravljen prijavit, da bi si lahko pridobili ustrezne dokumente.

Večina od njih ima težave s komunikacijo, kar otežuje pridobivanje pomoči in ustreznih dokumentov na raznih uradih. Pomemben del pomoči je tudi zagovornišтво. Naše strokovne delavke jim pomagajo pri pisanju prošenj, pri stikih z raznimi institucijami, jih usmerjajo in seznanjajo z boljšimi možnostmi za preživetje.

IZOBRAŽEVANJE PROSTOVOLJCEV

TEČAJ DOMAČE NEGE

V letu 2011 smo izvedli tečaje domače nege v župnijah: Ljubljana-Zadobrova, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Sveti križ, Želimlje, Hotedršica, Šentjošt in Kranj-Šmartin. Tečaje so vodile Anica Sečnik, Pjerina Mohar in Alojzija Fink, predavateljice na srednji

medicinski šoli v Ljubljani. Na Škofijski karitas smo prejeli veliko zahval in pohval za uporabno vsebino in dobro vodenje tečajev. Usposabljanje je uspešno zaključilo 130 udeleženk in udeležencev. Leta 2011 je bilo v tečaj nege vključenih največje število župnij, odkar to izobraževanje poteka.

SUPERVIZIJA IN PRVI SOCIALNI POGOVOR

Tudi v letu 2011 so bili organizirani tečaji Prvi socialni pogovor v ŽK, ki so se na novo ustanovile oziroma za tiste prostovoljce iz okoliških Karitas, ki na novo vstopajo v naše delo. Supervizijskih srečanj je bilo nekaj manj kot prejšnja leta, je pa ob koncu leta več ŽK že napovedalo organizacijo tečajev. Srečanja, ki jih za celotno področje naše nadškofije vodi Magda Škerl, so mnogim našim prostovoljkam v veliko pomoč in oporo. V tem smislu smo na Škofijski karitas prejeli veliko pozitivnih in hvaležnih odmevov. Magda Škerl je za ta zbornik pripravila tudi poseben prispevek o superviziji v mreži naših ŽK.

ČETRTKOVI IZOBRAŽEVALNI VEČERI ZA SODELAVCE ŽK IN SEMINAR SK

V pomladanskem in jesenskem času smo na treh lokacijah v škofiji, v Cerknici, na Brezjah in v Ljubljani izvedli strokovna predavanja in delavnice v okviru že tradicionalnih četrtkovih izobraževalnih večerov za sodelavce ŽK. V obeh terminih se je predavanj udeležilo okrog 260 prostovoljcev ŽK.

Izobraževalni večeri so bili dobro obiskani, udeleženci so sodelovali tudi s svojimi mnenji in vprašanji, tako da se je večkrat razvil zanimiv dialog s predavateljci. Z veseljem ugotovljamo, da se naši predavatelji na srečanja zelo dobro in resno pripravijo in tako na svoj način izkažejo spoštovanje in priznanje našemu delu z ljudmi v stiski.

Strokovna delavka Škofijske karitas Alenka Petek je za seminar Slovenske karitas v Celju, Postojni in Veržehu vsebinsko pripravila in deloma vodila delavnice za konkretno usposabljanje prostovoljcev ŽK. Naslovna tema delavnic je bila *Socialna pravičnost*. Opazamo, da udeleženci zavzeto sodelujejo, kadar se teme dotikajo konkretnega dela z uporabniki.

POMOČ V BOSNI IN HERCEGOVINI IN V ALBANIJI

ŠKL pomoč namenja predvsem za potrebe, ki se po kažejo doma, zbrana sredstva v akciji Ne pozabimo pa nameni pomoči v tujini. Izven matične domovine naj-

več pomoči posredujemo prebivalcem v Bosni in Hercegovini. V letu 2011 smo prispevali 19.000 € za hišo družine v Kaknju ter 7.000 € mednarodnemu projektu Jelo na kocačima, ki poteka v Sarajevu in Tuzli.

S hrano iz intervencijskih zalog EU, z dodatno kupljeno hrano ter z nakupom zaščitne opreme smo podprli skupino dijakov, ki so bili v Kaknju teden dni na prostovoljnem delu. V letu 2011 je bil projekt delovnega tabora zasnovan drugače. Pri delu so se jim namreč pridružili dijaki in profesorji partnerske šole iz Anglije. 23 dijakov ŠKG je s prijatelji iz tujine v enem tednu postavilo hišo od temeljev do druge plošče. Za dijake ŠKG je bil to že 14. delovno-prijateljski tabor v Bosni. Na mladih svet stoji.

SKLADIŠČA KARITAS

V skladišču z obleko na Hudovernikovi 6 dela 19 prostovoljk, ki so v lanskem letu opravile 6.598 ur prostovoljnega dela. Pripravljajo obleko za posameznike, za ŽK po Sloveniji in za tujino. Pogosto se na nas obrnejo tudi centri za socialno delo, zapori ter druge humanitarne organizacije.

V skladišču je bilo strankam izdanih 3.198 naročilnic za obleko, skupno 150.879 različnih kosov obleke. Obleko je preko celega leta dobilo 8.796 oseb. Kateri kosi obleke so najbolj iskani, narekuje letni čas. V zimskem času je bilo največje povpraševanje po bundah, jopicah, puloverjih, topli in nepremočljivi obutvi. V poletnih mesecih pa smo izdali veliko majic in kratkih hlač. Skozi vse leto izdamo veliko otroške obleke ter opreme za otroke (avtosedeži, vozički, kolesa, igrače).

V skladišču na Hudovernikovi 6 so v letu 2011 razdelili tudi 5.326 paketov hrane ter 2.819 paketov higienskih potrebščin s pralnim praškom.

V skladišču s hrano na Slovenčevi 19 v letu 2011 nismo uspeli na razpisu programa javnih del. Delo so opravljali prostovoljci, ki so pripravljali hrano za ŽK in pakete za ŠK. Tam smo razdelili tudi hrano iz intervencijskih zalog EU, in sicer 129.600 kg moke, 5.100 kg pšeničnega zdroba, 233.200 kg riža, 100.027 kg polžkov, 110.020 kg špagetov in 271.440 l mleka.

Skupaj smo 104 ŽK in 23 skupnostim s 34.130 prejemniki pomagali s hrano v vrednosti 327.629,17 € (vrednost ukrepa po pogodbi).

ŠKL je s hrano iz intervencijskih zalog EU pomagala tudi Romom iz Grosupljega. Hrano smo pripeljali in razdelili v treh naseljih skupno 283 prebivalcem.

Iz skladišča ŠKL smo 60 ŽK razdelili še za 249.716,10 € vrednosti hrane, ki smo jo kupili, ter za 300.000 € podarjene hrane s krajšim rokom trajanja.

V letu 2011 so pripravljali hrano za redne pakete naslednjim ŽK: Begunje na Gorenjskem, Bevke, Borovnica, Breznica, Cerknica, Dobrova, Dolenja vas, Domžale, Grosuplje, Homec, Ihan, Izlake, Jarše, Jesenice, Kamnik, Kisovec, Koroška Bela, Kranj,

Kranj-Drulovka Breg, Kranj-Šmartin, Kranj-Zlato polje, Kresnice, Križe, Leše, Litija, Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana-Črnuče, Ljubljana-Dravlje, Ljubljana-Fužine, Ljubljana-Ježica, Ljubljana-Kašelj Zalog, Ljubljana-Koseze, Ljubljana-Moste, Ljubljana-Polje, Ljubljana-Rakovnik, Ljubljana-Stožice, Ljubljana-Sv. Križ, Ljubljana-Sv. Trojica, Ljubljana-Šiška, Ljubljana-Štepanja vas, Ljubljana-Trnovo, Ljubljana-Vič, Ljubljana-Zadobrova, Mengeš, Moravče, Notranje Gorice, Preska, Radeče, Ribnica, Rovte, Sora, Sv. Helena-Dolsko, Šentjošt, Šentvid pri Stični, Škofja Loka, Škofljica, Šmarca-Duplica, Velike Lašče, Vir, Vrhnika, Zagorje ob Savi, Želimlje.

ŽK Ljubljana-Sv. Peter zaradi pomanjkanja prostora nima svojega skladišča, zato njihovi uporabniki prevzemajo hrano v skladišču ŠKL na Hudovernikovi 6.

DRUŽBENO KORISTNO DELO

V letu 2011 se je v okviru programa Družbeno koristno delo namesto prestajanja ali plačila kazni v delo na Škofijski karitas vključilo 15 oseb. Delovno obveznost so opravili v skladišču hrane ter kot spremljevalci voznika. Posebej v obdobjih, ko razdeljujemo evropsko hrano, nam pride prav vsaka pomoč. Nekaj oseb je sodelovalo tudi pri delu z oblačili v skladišču na Hudovernikovi. Večinoma imamo z delavci dobre izkušnje, v primeru težav in disciplinskih problemov pa jih vrnemo na center za socialno delo, ki jih lahko napoti še v kako drugo izvajalsko organizacijo.

Alenka Petek, Polona Miklič, Jože Kern

PODOBA ŽUPNIJSKIH KARITAS

1. SODELAVCI ŽK

V letu 2011 je bilo v ljubljanski škofiji 121 delujočih ŽK. Vprašalnike o delu ŽK v letu 2011 smo poslali vsem. Te smo že leta 2005 na ravni Slovenske karitas spremenili in prilagodili glede na podatke, ki jih zahtevajo sofinancerji naših programov (FIHO, Ministrstvo, MOL). Ponovno smo jih dogradili in prilagodili sofinancerjem in zakonodaji ter za vso Slovenijo poenotili leta 2011. Ker so se določene kategorije malo spremenile, so pri izpolnjevanju ŽK imele kar nekaj težav.

Vprašalnike o delovanju ŽK v letu 2011 nam je vrnilo 114 ŽK. Skupno število prostovoljcev v 114 ŽK je 3.678. Med rednimi sodelavci tako kot prejšnja leta prevladujejo starejši. Med priložnostnimi sodelavci pa je več mlajših (birmanske in študentske skupine). Skupno je torej največ prostovoljcev v zrelih letih. Prostovoljci, stari do 30 let, so v večini občasni sodelavci, ki se v delo ŽK vključijo ob večjih akcijah.

Če primerjamo s prejšnjimi leti, ugotovimo, da se število sodelavcev Karitas vztrajno povečuje. V letu 2007 so imele ŽK skupno 2.500 prostovoljcev, v letu 2008 2.793, v letu 2009 3.192, v letu 2010 3.655, leta 2011 pa 3.678.

V letu 2010 so redni in občasni prostovoljci vseh starosti skupaj opravili 156.307 ur prostovoljnega dela, kar je mesečno 13.030 ur oziroma 3,57 ure mesečno na prostovoljca. V letu 2011 je vsak prostovoljec opravil 47,8 ur prostovoljnega dela, kar na mesec pomeni 4 ure prostovoljnega dela.

V večini ŽK sproti beležijo ure prostovoljnega dela, nekatere pa imajo s tem težave. Veliko jih šteje le ure, ki jih namenijo rednim dežurstvom in se izvajajo na sedežu ŽK, ne pa tudi obiskov na domu, obiskov v domovih za ostarele, ur, ki jih namenijo skupnim srečanjem in sestankom, pripravi srečanj, izobraževanju, pripravi daril, izdelavi voščilnic, pletenju venčkov, organizaciji dobrodelnih prireditvev, romanj ipd. Letos pa so imeli še dodatne težave z razporeditvijo ur na organizacijska, vsebinska in druga dela.

2. SREČANJA SODELAVCEV ŽK

Sodelavci ŽK se srečujejo v različnih časovnih intervalih od enkrat letno do dvakrat mesečno. Leta 2011

so imeli v 114 ŽK 863 rednih letnih srečanj, to je povprečno 7,6 srečanj na ŽK.

Sodelavci ŽK se srečujejo enkrat ali dvakrat mesečno, tam, kjer je v ospredju pomoč starejšim, pa nekajkrat letno. Nekatere ŽK nimajo rednih mesečnih srečanj niti uradnih ur, srečujejo se po potrebi in tako tudi rešujejo stiske.

70 ŽK ima na voljo svoje prostore v župniji, 38 ŽK ima v času uradnih ur na voljo en prostor, ki ga uporabljajo tudi drugi. 9 ŽK pa ima prostore v najemu. Večinoma stroške plačujejo sami. Za najemnino prostorov ter stroške poslovanja odštejejo 37.812 € letno. Za vzdrževanje opreme in prostorov pa še dodatnih 12.945 €.

Za duhovni uvod na rednih srečanjih uporabljajo Žarek dobrote, Plameneči križ, Priročnik za ŽK, Sveto pismo ter Priročnik za oblikovanje sodelavcev ŽK. V 50 ŽK gradivo dodatno pripravi župnik, v 46 pa sodelavci sami.

3. IZOBRAŽEVANJE IN DUHOVNE OBNOVE ZA SODELAVCE ŽK

ŽK so v letu 2011 v lastni organizaciji pripravile 76 izobraževanj, ki se jih je udeležilo 795 prostovoljcev. Predavanj v organizaciji drugih institucij je bilo 77, udeležilo se jih je 212 prostovoljcev. Obiskana so bila tudi izobraževanja v organizaciji ŠKL. Udeležilo se jih je 497 prostovoljcev. 887 prostovoljcev pa se je udeležilo izobraževanj Slovenske karitas ali drugih izobraževanj v okviru Cerkve. Vseh predavanj se je skupaj udeležilo 2.389 prostovoljcev.

Romanja za sodelavce je organiziralo 78 ŽK, udeležilo se jih je 744 sodelavcev, duhovne vaje pa 81 ŽK, udeležilo se jih je 437 sodelavcev. Skupno se je romanj in duhovnih vaj udeležilo 1.181 sodelavcev ŽK.

Iz navedenih števil lahko sklepamo, da ŽK skrbijo za izobraževanje in usposabljanje ter duhovno oblikovanje svojih sodelavcev.

ŽK so se 133-krat s svojim delom predstavile v lokalnih časopisih, 65-krat na radiu in televiziji, 407-krat v župnijskih oznanilih, 310-krat na internetu in 20-krat na stojnicah.

4. DOBRODELNE AKCIJE TER SODELOVANJE ŽK Z DRUGIMI V OKOLJU

41 ŽK je organiziralo dobrodelne prireditve, koncerte, razstave ipd. Udeležilo se jih je 6.763 obiskovalcev. V 108 ŽK so bile dobrodelne akcije, ki so bile v prvi vrsti namenjene druženju ter izdelavi predmetov za prodajo. ŽK že leta izdelujejo adventne venčke, božične ter velikonočne čestitke, podarjena sredstva pa namenijo ljudem v stiski.

Po podatkih iz ankete imajo ŽK 1.104 redne darovalce, ki darujejo bodisi v materialu bodisi v denarju. ŽK na terenu redno sodelujejo z sosednjimi ŽK, večina ima dobro razvito sodelovanje z domovi za ostarele, mnoge se povezujejo s šolami, z zdravstvenimi domovi, z drugimi karitativnimi skupinami, mlade pa poskušajo vključiti preko sodelovanja z birmanskimi skupinami. Mnoge ŽK dobro sodelujejo tudi z občini. Za delovanje programov so jim v letu 2011 namenile 176.375 €.

5. PROGRAMI

5.1 DRUŽINE

Glavnina pomoči družinam po ŽK je bila tudi v lanskem letu usmerjena v delitev hrane, higienskih potrebščin, obleke. S hrano, ki so jo kupili z lastnimi sredstvi ali jo dobili od ŠKL (brez hrane iz intervencijskih zalog EU), je bilo te vrste pomoči deležnih 6.171 družin s skupno 21.187 družinskimi člani. Hrano iz intervencijskih zalog EU je dobilo 34.130 oseb, za delitev pa skrbelo 836 prostovoljcev.

Opazen je porast svetovalne dejavnosti v obliki pogovora in usmerjanja. V ŽK povedo, da je svetovanja deležen vsak prosilec. Bolj poglobljeno svetovanje je v letu 2011 potrebovalo 4.193 družin.

77,7 % sredstev, kar zneso 186.648 €, so ŽK porabile za pomoč pri plačilu osnovnih položnic in kurjave, pri plačilu vozniških kart, za plačilo pogrebov in zdravniških storitev. Iz lastnih sredstev so družinam pomagali tudi ob izrednih razmerah, in sicer v višini 15.313 €.

Skupna vrednost pomoči, ki so jo bile deležne družine, znaša 240.241 €.

Struktura družin iz vprašalnika tudi letos ni razvidna, čeprav smo jo zopet poenostavili. Je pa razvidno, da ŽK pomagajo 139 romskim družinam in 193 družinam tujcev. Po zbranih podatkih je med družinami, ki jim ŽK pomagajo, 929 enoroditeljskih ter 1.321 družin, v katerih je eden od staršev brezposeln. Menimo, da so številke še višje, saj je ta rubrika na mnogih anketnih listih ostala prazna, tako da nam ta podatek ne da celovite slike.

V letu 2011 smo ŽK v skladišču razdelili 467.927 kg hrane iz intervencijskih zalog EU, in sicer 129.600 kg moke, 5.100 kg pšeničnega zdroba, 233.200 kg riža, 100.027 kg polžkov, 110.020 kg špagetov in 271.440 l mleka.

104 ŽK in 23 skupnosti so razdelile hrano iz intervencijskih zalog EU v skupni vrednosti 327.629,17 € (vrednost ukrepa po pogodbi). Pomoč pa je dobilo 34.130 prejemnikov.

ŽK so razdelile še za 249.716,10 € hrane, ki jo je ŠKL kupila, ter za 300.000 € hrane s krajšim rokom trajanja, ki so jo poklonila različna podjetja.

V spodnji tabeli je prikazana poraba hrane po ŽK (upoštevana je samo kupljena hrana in ne hrana iz intervencijskih zalog EU ter podarjena hrana):

A*	Dekanija	Župnijska karitas	Vrednost hrane v €
2	Ceknica	VELIKE LAŠČE	62
2	Ribnica	SV. HELENA DOLSKO	94
3	Litija	KRESNICE	102
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	DOBROVA	180
2	Radovljica	BREZNICA	279
3	Kamnik	NOTRANJE GORICE	386
4	Škofja Loka	ŠKOFLJICA	413
3	Zagorje	IZLAKE	422
4	Ribnica	VIR	506

A*	Dekanija	Župnijska karitas	Vrednost hrane v €
2	Radovljica	BEGUNJE NA GOR.	511
4	Ribnica	DOLENJA VAS	620
2	Cerknica	RIBNICA	637
3	Domžale	MORAVČE	659
4	Ribnica	ROVTE	689
4	Vrhnika	BEVKE	692
1	Domžale	MENGEŠ	765
3	Škofja Loka	ŽELIMLJE	779
4	Ljubljana – Šentvid	RADEČE	788
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ZADOBROVA	876
3	Zagorje	KISOVEC	883
2	Tržič	LEŠE	1.069
2	Ribnica	SORA	1.114
4	Vrhnika	BOROVNICA	1.118
2	Kranj	KRANJ – DRULOVKA/ BREG	1.138
2	Grosuplje	ŠMARCA – DUPLICA	1.275
2	Vrhnika	ŠENTVID PRI STIČNI	1.461
2	Tržič	KRIŽE	1.525
3	Domžale	IHAN	1.541
1	Ljubljana – Moste	LJ. – KAŠELJ/ZALOG	1.658
1	Ljubljana – Center	LJ. – SV. TROJICA	1.812
1	Ljubljana – Center	LJ. – BEŽIGRAD	1.955
3	Kamnik	HOMEC	2.234
4	Šenčur	ŠENTJOŠT/ HORJULOM	2.423
4	Grosuplje	GROSUPLJE	2.620
3	Domžale	JARŠE	2.639
2	Vrhnika	PRESKA	2.868
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – STOŽICE	2.879
3	Litija	LITIJA	3.091
2	Radovljica	KOROŠKA BELA	3.170
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – KOSEZE	3.379
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – JEŽICA	3.387
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ČRNUČE	3.568
4	Cerknica	CERKNICA	3.589
3	Kamnik	KAMNIK	4.870
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – RAKOVNIK	5.224
4	Ribnica	ŠKOFJA LOKA	5.761
2	Kranj	KRANJ – ZLATO POLJE	6.226
2	Kranj	KRANJ – ŠMARTIN	6.686
1	Ljubljana – Moste	LJ. – SV. KRIŽ	6.688
1	Ljubljana – Center	LJ. – TRNOVO	7.258
1	Ljubljana – Vič Rakovnik	LJ. – VIČ	7.457
1	Ljubljana – Moste	LJ. – MOSTE	8.051
1	Ljubljana – Moste	LJ. – FUŽINE	8.130
1	Ljubljana – Moste	LJ. – POLJE	8.158

A*	Dekanija	Župnijska karitas	Vrednost hrane v €
1	Ljubljana – Moste	LJ. – ŠTEPANJA VAS	8.202
3	Domžale	DOMŽALE	8.880
2	Radovljica	JESENICE	9.233
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – DRAVLJE	9.254
1	Ljubljana – Šentvid	LJ. – ŠIŠKA	9.283
3	Ljubljana – Šentvid	VRHNIKA	10.719
2	Kranj	KRANJ	11.596
1	Vrhnika	ZAGORJE OB SAVI	12.147

* *Arhidiakon*

5.2 OTROCI

1.468 otrokom so ŽK pomagale pri nakupu šolskih potrebščin, za pomoč pri nakupu delovnih zvezkov, plačilu prehrane v šoli, občolskih dejavnosti ter prevozov za dijake pa so namenile 72.213 €. S temi sredstvi so pomagali 621 otrokom.

Za božič in veliko noč so na ŽK obdarili 5.934 otrok. V ta namen so porabili 14,65 % sredstev, namenjenih pomoči otrokom. V času poletnih počitnic so ŽK mnogim otrokom omogočile udeležbo počitnic v lastni organizaciji, v okviru ŽK oziroma drugih organizacij.

V poletnih mesecih se je 2.676 otrok udeležilo delavnic, srečanj in oratorijev.

Iz podatkov je opazno, da se v posameznih ŽK intenzivno in uspešno ukvarjajo tudi z učno pomočjo. Organizirajo delavnice in srečanja za otroke ter sodelujejo pri oratorijih.

ŽK so nudile različne oblike pomoči 6.722 otrokom iz družin, ki so deležne tudi drugih oblik pomoči.

5.3 STAREJŠI, BOLNI, INVALIDI

V letu 2011 so ŽK na domu obiskale 8.701 starostnika, kar znaša 28.924 obiskov v vsem letu. Družabnih srečanj v organizaciji ŽK se je udeležilo 6.674 starejših. Dvakrat v letu (ponavadi za božič in veliko noč) so poslali voščilnice 4.069 starostnikom.

Starejši so bili deležni tudi pomoči v hrani in obleki, pri plačilu položnic ter izposoji ortopedskih pripomočkov. Skupno je bilo različnih oblik pomoči in pozornosti ŽK deležno 18.880 starejših oseb.

5.4 POMOČ SAMSKIM OSEBAM

ŽK so v letu 2011 nudile pomoč 2.850 samskim osebam. Vsi so bili deležni pomoči v hrani. Za to obliko pomoči so ŽK namenile 26,19 % sredstev, saj so dolo-

čene artikle, ki jih ni v standardnih paketih, dokupili. Občasno so jim pomagali tudi pri plačilu položnic. Te pomoči je bilo deležnih 476 oseb, ŽK pa so zanjo namenile 35,13 % sredstev. Ostala pomoč posameznikom je bila nudena v obliki nakupa ortopedskih pripomočkov ter ob večjih nesrečah in stiskah. Svetovanja, pogovora ter splošnih informacij je bilo deležnih 822 samskih oseb v 3.462 obravnava.

5.5 POMOČ BREZDOMCEM

Brezdomcem je pomagalo 18 ŽK. Skupno so jih oskrbovali 599. Pri oskrbi brezdomcev prednjačijo nekatere ŽK na področju Ljubljane: ŽK Štepanja vas ter ŽK Marijino oznanjenje, ki skrbita za več kot 366 brezdomcev.

Največji problem brezdomcev ni prehrana, saj je zanjo vsaj na področju Ljubljane dobro poskrbljeno, temveč nastanitev. ŽK v Ljubljani še vedno namenijo izredno veliko sredstev pomoči brezdomcem s hrano. Zanje imajo organizirano dnevno prehrano, v nekaterih ŽK sendvič z napitkom, drugje pa topel kuhan obrok. Zaradi organizirane prehrane, ki jo v centru Ljubljane dnevno nudi Vincencijeva zveza dobrote, so določene ŽK prenehale z delitvijo konzerv.

ŽK Štepanja vas ima kopalnico za brezdomce in enkrat tedensko nudi kopanje, striženje, britje. Te storitve se je poslužilo 278 brezdomcev. ŽK Marijino oznanjenje oskrbuje 230 brezdomcev.

ŽK so tudi za brezdomce namenile kar precej pomoči za tople in suhe obroke hrane ter higienske storitve.

5.6 AMBULANTA S POSVETOVALNICO ZA OSEBE BREZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

Za delovanje Ambulante s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja so v letu 2011 denarna sredstva prispevali Mestna občina Ljubljana, Škofijska karitas Ljubljana, Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve in Župnijska karitas Štepanja vas v skupni vrednosti 14.552 €.

Župnijska karitas Štepanja vas vse od ustanovitve Ambulante s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja leta 2002 ureja prostor za shranjevanje in izdajo higienskih pripomočkov. Njena naloga je, da imajo vsi, ki se morajo ali želijo pred zdravniškim pregledom okopati in urediti, na voljo dovolj higienskih pripomočkov (sveže in čiste brisače, milo, šampon, pripomočke za britje ipd.). Poleg omenjene skrbi za sveže in čisto perilo, čevlje in drugo garderobo po dogovoru z Ambulanto. Skrbi tudi za urejenost in delovanje umivalnice s prostorom za tuširanje. V letu 2011 je v Ambulanti s posvetovalnico za osebe brez zdravstvenega zavarovanja sodelovalo preko 150 prostovoljcev iz različnih ljubljanskih ŽK.

Sredstva so bila porabljena za nakup zdravil, spodnjega perila, nogavic, čevljev, pripomočkov za vzdrževanje osebne higiene, čistil za vzdrževanje kopalnice, hrane za tople in hladne obroke za diabetične bolnike in bolnike s tuberkulozo, za stroške prevozov, za potrebe delovanja Karitas, stroške PTT idr.

Za vzdrževanje osebne higiene smo izdali 994 brisač, 1.250 kosov moškega perila, 264 kosov ženskega perila in 1.130 parov nogavic.

Za program Higienska oskrba za osebe brez zdravstvenega zavarovanja in dopolnilna oskrba za diabetične bolnike in bolnike s tuberkulozo smo v letu 2011 opravili približno 1.000 prostovoljnih delovnih ur.

5.7 DRUGE SKUPINE

V zadnjih letih se na ŽK obrača vse več ljudi s težavami v duševnem zdravju. Veliko je tudi alkoholizma in

s tem povezanih družinskih težav. V porastu so težave z odvisniki od mamil.

V manjši meri se ŽK srečujejo in poskušajo reševati tudi težave samomorilcev, mladoletnih prestopnikov in zapornikov. Opazen je porast pomoči ženskam in otrokom žrtvam nasilja ter staršem oz. sorodnikom vseh navedenih skupin. Pri tako kompleksni problematiki se ŽK večkrat čutijo nemočne in ne vedo, kako lahko v takih situacijah pomagajo. Kje so njihove pristojnosti in kje meje poseganja v človekovo zasebnost? Tako se večkrat znajdejo v dilemi, kako ravnati s temi ljudmi, saj se čutijo premalo usposobljene.

Včasih pa se tudi zgodi, da se pri prosilcih pojavljata izsiljevanje in manipulativnost in se ŽK znajdejo v situaciji, ko ne znajo vedno presoditi, do kje je prav, da jim popuščajo.

6. RAZDELJENA MATERIALNA POMOČ ŽK

V lanskem letu so imele ŽK zelo podobne financerje kot prejšnja leta. Prispevek lokalne skupnosti se

od leta 2006 postopno veča. Tako je leta 2011 znašal 176.375 €. Med prihodki 26,79 % predstavljajo prispevki občin, 34,33 % darovi dobrotnikov, od prireditelj in iz dejavnosti (koncerti, prodaja venčkov, voščilnic) pa so ŽK zbrale 15,51 % sredstev. Darovi podjetij, nabirka Karitas ter prihodki, evidentirani pod kategorijo drugo, predstavljajo 22,86 % prihodkov.

V lanskem letu so ŽK reševanju stisk družin skupno namenile 240.241 €, reševanju stisk posameznikov pa 79.273 €.

Za pomoč starejšim so namenile 77.905 €, za pomoč otrokom 152.032 €, brezdomci pa so bili deležni pomoči v višini 27.339 €.

Za stroške poslovanja (telefon, pošta, najemina ipd.) so ŽK porabile 37.812 €, za investicije in vzdrževanje opreme pa 12.945 €.

10.153 € zbranih sredstev je bilo porabljenih za stroške dobrodelnih akcij in koncertov.

Alenka Petek, Nataša Jontez

REALIZIRANA POMOČ ŠKL IN ŽK V LJUBLJANSKI NADŠKOFIJI ZA LETO 2011

ŠKOFIJSKA KARITAS LJUBLJANA	
HRANA – STANDARDNI PAKETI	249.716,32
PLAČILO POLOŽNIC	160.431,48
AKCIJA ŠOLSKE POTREBŠČINE	114.950,00
AKCIJA DRUŽINA	65.400,00
AKCIAJ TOPLI DOM (BIH)	26.885,56
POMOČ V TRETJI SVET – IZVOZ	62.021,44
NEURJA IN POPLAVE	3.160,00
ZAUPANJE	4.500,00
POČITNICE DRUŽIN IN OTROK	7.350,00
PLAZ – ANUITETE	4.795,60
AKCIJA TUJI DELAVCI	92.690,00
DRUGO (NAMENSKE POMOČI)	53.190,53
	SKUPAJ: 845.090,93
OSTALE POMOČI	
EU HRANA	327.629
PODARJENA HRANA	300.000
DELOVNI ZVEZKI ZA VELIKE DRUŽINE	9.374
PODARJENI ZVEZKI (AKCIJA SK)	10.000
RABLJENA OBLAČILA IN OSTALA OPREMA	207.000
	SKUPAJ: 854.003,00
ŽUPNIJSKE KARITAS	
POMOČ DRUŽINAM	240.241
POMOČ STAREJŠIM	77.905
POMOČ OTROKOM	152.032
POMOČ BREZDOMCEM	37.158
POMOČ SAMSKIM OSEBAM	79.273
PODARJENA HRANA	150.000
OSTALO	14.702
	SKUPAJ: 751.311,00
CELOTNA REALIZIRANA POMOČ:	2.450.404,93

KRATEK KOMENTAR K FINANČNEMU POROČILU ZA LETO 2011

Za leto 2011 odhodki presegajo prihodke za 118.134,47 €. Primanjkljaj smo pokrili iz rezerv iz preteklih let, predvsem iz lanskega leta.

Kot je razvidno iz poročila, so se predvsem povečali stroški nabave hrane za standardne pakete in stroški plačila položnic za nujne življenjske stroške. V letu 2010 so stroške za hrano omilili tako imenovani »vladni paketi«.

V akcijah Slovenske oziroma Škofijske karitas se je v letu 2011 zbralo manj sredstev, podobno situacijo pričakujemo v tem letu. Glede na nastali položaj bo potrebno v tem letu znatno znižati obseg pomoči.

PRIHODKI ŠKL ZA LETO 2011 (PO VIRIH FINANCIRANJA)

SLOVENSKA KARITAS	
KLIC DOBROTE	108.120,00
AKCIJA POMAGAJMO PREŽIVETI	51.000,00
AKCIJA OTROCI NAS POTREBUJEJO	50.320,00
AKCIJA ZA BIH NE POZABIMO	11.000,00
DELEŽ PRIHODKOV IZ NASLOVA DOHODNINE	40.800,00
AKCIJA TUJI DELAVCI	92.690,00
PROGRAM ZAUPANJE	4.500,00
REFUNDACIJA ZA EU HRANO	14.256,17
OSTALO	3.450,00
	SKUPAJ: 376.136,17
FIHO	
POMOČ DRUŽINAM	113.674,60
POMOČ OTROKOM	36.977,20
POMOČ BREZDOMCEM	17.549,54
ZAGOVORNIŠTVO	9.330,84
STAREJŠI IN BOLNI	22.089,70
MIGRANTI	12.102,58
DELOVANJE	22.595,70
	SKUPAJ: 234.320,16
NADŠKOFIJA LJUBLJANA	
DELOVANJE	43.583,92
PROGRAMI	12.000,00
REFUNDACIJE ZA STR. DELA	7.186,50
DONACIJA METROPOLITANA	15.000,00
	SKUPAJ: 77.770,42
MINISTRSTVO DDSZ	
PROGRAMI	14.560,95
	SKUPAJ: 14.560,95
MESTNA OBČINA LJUBLJANA	
PROGRAMI	5.110,00
	SKUPAJ: 5.110,00
ŠKL LASTNI SKLADI	
AKCIJA STISKA	65.762,25
AKCIJA ŠOLSKE POTREBŠČINE	9.064,82
POČITNICE	4.270,00
TUJINA	88.309,14
ORTOPEDSKI PRIPOMOČKI	3.526,50
AKCIJA SK ZAUPANJE	330,00
NAMENSKE POMOČI	50.309,14
DRUGO	7.900,05
	SKUPAJ: 229.471,90
OSTALO	
REFUNDACIJA ZA STR. DELA	8.189,10
REFUNDACIJA ZA DRUŽBENO KORISTNO DELO	8.303,85
STANOVANJSKI SKLAD	4.562,06
VOŠČILNICE, BROŠURA	1.345,10
7 % DELEŽ IZ LASTNIH SKLADOV	13.897,41
DRUGO (DONACIJE, OBRESTI)	35.393,61
	SKUPAJ: 71.691,13
	PRIHODKI SKUPAJ 1.009.060,73

ODHODKI DELOVANJA ŠKL ZA LETO 2011

PREVOZI (gorivo)	8.572,75
INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE + ZAVAROVANJE (vozni park)	9.080,85
PROSTORI (najemnine, vzdrževanje, energija)	13.001,34
STROŠKI SKLADIŠČENJA EU HRANE	16.730,03
KOMUNIKACIJA (pošta, telefon, internet)	6.017,35
PISARNIŠKI MATERIAL	1.207,69
TISK	5.093,58
IZOBRAŽEVANJE IN INTELEKTUALNE STOR.	6.681,70
STR. PLAČ. PROMETA	3.527,16
DRUGO	8.352,65
	MATERIAL IN STORITVE: 78.265,10
PLAČE REDNO ZAPOSLENIH	150.519,10
STROŠKI PROSTOVOLJCEV	11.859,60
PODJEMNE POGODBE	21.022,12
DRUŽBENO KORISTNO DELO	9.231,63
	STROŠKI DELA: 192.632,45
AMORTIZACIJA	11.206,72
	OSTALO: 11.206,72
	SKUPAJ: 282.104,27

Marinka Platnar

OKVIRNA MERILA IN PRAVILA ZA DODELITEV MATERIALNE POMOČI SOCIALNO OGROŽENIM DRUŽINAM IN POSAMEZNIKOM NA ŠKL

Večkrat se zgodi, da ŽK ne vedo, kako ravnati s prosilci in kakšna dokazila o materialnem stanju družine lahko od njih zahtevajo. Prav tako so tudi prosilci večkrat v dvomih in ne vedo, kaj se z njihovimi dokazili zgodi in kdo vse bo izvedel, v kakšni stiski živijo in kakšne dohodke imajo.

1. ŠKL pomaga posameznikom in družinam, ki bivajo na področju ljubljanske škofije, s hrano, higienskimi potrebščinami, ozimnico, šolskimi potrebščinami, obleko, obutvijo, posteljnino, po potrebi posredujemo tudi pohištvo in belo tehniko, ter z občasnim plačilom položnic.

2. O vsakem prosilcu, ki se redno obrača na Karitas po pomoč, se vodi obrazec o družinskih članih, naslovu, njegovem statusu ter pomembne zabeležke, ki vplivajo na pomoč.

3. Če prosilec še ni uveljavil vseh oblik pomoči, ki jih lahko pridobi pri državnih institucijah, mu svetujemo kje in kako jih lahko uveljavi.

Pravice iz javnih sredstev:

Denarni prejemki: otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek, državna štipendija.

Subvencije in znižana plačila: znižano plačilo vrta, dodatna subvencija malice za učence in dijake, subvencija kosila za učence, subvencija prevozov za dijake in študente, oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev, prispevek k plačilu družinskega pomočnika, subvencija najemnine, pravica do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev, pravica do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Otroški dodatek prejemajo otroci do 18. leta starosti, štipendije so za mladostnike, starejše od 18 let, ki se redno šolajo.

4. Če prosilec prosi za materialno pomoč, je potrebno ugotoviti višino dohodka na družinskega člana, zato mora ob razgovoru predložiti dokazila o dohodku vseh družinskih članov. Na podlagi teh dokazil se ugotovi, kakšno obliko in višino pomoči lahko pričakuje pri Karitas.

5. Prosilec se najprej obravnava na področju delovanja ŽK. Če ŽK nima sredstev oziroma ne zmore sama rešiti težav prosilca, se po pomoč lahko obrne na ŠKL s popolno prosilčevo prošnjo.

6. Ko se nekdo prvič obrne na Karitas za pomoč in prinese potrdila o materialnem stanju družine, **podpiše Izjavo, s katero dovoli, da Karitas zbere osebne podatke vseh družinskih članov za namen reševanja prošnje.**

7. Samo potrdilo centra za socialno delo o obravnavi ter zavoda za zaposlovanje o prijavi nista dovolj za dodelitev pomoči.

8. Vsi podatki o prosilcih so strogo varovani in zaupni. O njih govorimo samo s sodelavci na sestankih, kjer se dogovarjamo o obliki pomoči. Problemov strank ne nosimo domov in se o njih ne pogovarjamo z znanci.

9. Pri svojem delu moramo upoštevati in se ravnati po **Kodeksu etičnih načel za sodelavce Karitas.**

10. Pomoč se prosilcem dodeli na podlagi:

- prošnje družine ali posameznika
- priporočila ŽK ali župnije (prošnjo napiše družina sama)
- priporočila državnih institucij (CSD, šola, patronažna služba ...) ali nevladnih organizacij (prošnjo napiše družina sama)
- dokazil o dohodku družine

11. Dokazila za ugotavljanje potrebnosti pomoči:

- zadnja plačilna lista
- zadnji odrezek ali izpisek od pokojnine
- potrdila o prejetih nadomestilih osebnega dohodka (bolniško nadomestilo, nadomestilo za brezposelnost)
- zadnja odločba o otroškem dodatku
- odločba o prejeti denarni socialni pomoči. Zneski so od 1.1.2012 spremenjeni
(ta pomoč znaša za odraslo osebo 260 €)

Status	po interventnem zakonu (v letu 2012)	
	utež	znesek (v EUR)
prva odrasla oseba ali samska oseba ali odrasla oseba, ki je v institucionalnem varstvu	1	260,00
samska oseba med dopolnjenim 18. in dopolnjenim 26. letom starosti, prijavljena pri zavodu za zaposlovanje v evidenci brezposelnih oseb oziroma v evidenci iskalcev zaposlitve, ki ima prijavljeno stalno prebivališče na istem naslovu kot starši ali dejansko prebiva z njimi	0,7	182,00
samska oseba, ki je trajno nezaposljiva ali trajno nezmožna za delo ali je starejša od 63 let (ženska) oziroma 65 let (moški), ki ima prijavljeno stalno ali začasno prebivališče na istem naslovu kot osebe, ki niso družinski člani po tem zakonu in imajo dovolj lastnih sredstev za preživljanje, oziroma dejansko prebiva z njimi	0,8	208,00
vsaka naslednja odrasla oseba	0,5	130,00
prvi otrok, ki je najstarejši in ima status dijaka	0,99	257,40
vsak naslednji otrok, ki ima status dijaka	0,89	231,40
prvi otrok, ki je najstarejši in nima statusa dijaka	0,8	208,00
vsak naslednji otrok, ki nima statusa dijaka	0,7	182,00
povečanje za vsakega otroka v enostarševski družini, kadar je drugi od staršev umrl in otrok po njem ne dobiva prejemkov ali je drugi od staršev neznan ali kadar otrok po drugem od staršev prejema prejemkov za preživljanje dejansko ne prejema	0,1	26,00

- potrdilo ZZZS o brezposelnosti
- preživnina, ki jo prejema otroci
- avtorsko delo
- dohodki iz premoženja
- dohodki iz kmetijske dejavnosti in katastrski dohodek
- dohodki iz dejavnosti
- družinske pokojnine otrok

12. Odločbo o otroškem dodatku je potrebno predložiti zaradi celotnega pregleda družinskih prejemkov (po novem zakonu se otroški dodatek tudi upošteva kot lasten dohodek).

13. Ko seštejemo vse prihodke, jih delimo s številom družinskih članov. Tako dobimo cenzus za pomoč v hrani.

Pri Karitas je cenzus za eno osebo, ki živi sama, 380 €. Če živita skupaj dve odrasli osebi brez drugih sredstev za preživetje, je cenzus za drugo osebo 220 € (skupaj 600 €), za vsakega otroka, ki so ga starši dolžni preživljati, pa še dodatnih 200 €. Krediti in dolгови se pri cenzusu ne upoštevajo.

14. Oseba, ki ne presega cenzusa, je vsakih pet tednov upravičena do pomoči v hrani in higienskih potrebščinah. Družina z do dvema članoma prejme 1 paket, družina s 3–4 člani 2 paketa, s 5–6 člani 3 pakete ... Vsaka družina prejme tudi prašek.

15. V primeru bolezni ali drugih izrednih okoliščin se lahko družini izda več paketov hrane, kot se glasi v točki 14.

16. Oseba, ki ima v najemu neprofitno ali socialno stanovanje, lahko zaprosi za subvencijo stanarine. Prav tako lahko osebe z nizkimi plačami zaprosijo za subvencijo na pristojnem centru za socialno delo.

17. V začetku šolskega leta morajo osebe z nizkimi dohodki na šolah zaprositi za subvencioniranje šolske malice. Subvencijo kosil pa ureja CSD. Tudi republiške štipendije za dijake se vlagajo do začetka septembra na pristojne centre za socialno delo.

18. Glede na ugotovljena dejstva se sodelavci Karitas odločijo, do kakšne pomoči je prosilec upravičen: svetovanje, napotitev na ustrezne ustanove, pomoč v hrani, pomoč v obleki, pomoč pri plačilu položnic.

19. Pri pomoči, ki jo deli, mora ŽK upoštevati normative glede velikosti paketov in cenzuse, ki veljajo na ŠKL.

20. Če ima oseba prihranke oz. premoženje, ki je večje od 48 osnovnih zneskov minimalnega dohodka (po trenutni vrednosti 12.480 €), jim pomoč na centru za socialno delo ne pripada.

21. Denarne socialne pomoči na centru za socialno delo ne pridobijo osebe, ki so brez sredstev za preživetje po lastni krivdi, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje, ki so jih iz zavoda za zaposlovanje začasno izbrisali, ker se niso redno javljale in si ne prizadevajo, da bi rešile svoj položaj.

22. Prosilci s slovenskim državljanstvom in osebe s stalnim bivanjem imajo enake pravice do pomoči na centru za socialno delo, če so brez sredstev za prežive-

tje (denarna socialna pomoč, otroški dodatek). Tudi Karitas jih obravnava enako kot slovenske državljanke.

23. Pomoč ŠKL mora biti hitra in učinkovita. Teči mora vzporedno z urejanjem drugih pravic.

24. Pred dodelitvijo pomoči je potrebno poiskati vse možne oblike druge pomoči, do katerih je prosilec upravičen. Če osebe, ki so prosile za pomoč, še niso uveljavile vseh oblik pomoči, ki jih nudi država, jih napotimo, da to storijo.

24 a) Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05) določa, da so plačila naročnine med drugim oproščeni: socialno ogroženi, invalidi s 100 % telesno okvaro, invalidi z manj kot 100 % telesno okvaro, če jim je priznana pravica do dodatka za pomoč in postrežbo.

Socialna ogroženost se dokazuje le s pravnomočno odločbo organa: za prejemnike trajne denarne socialne pomoči in za prejemnike denarne socialne pomoči po predpisih socialnega varstva, ki ugotavlja upravičenost.

24 b) S 1. januarjem 2009 so stopile v veljavo spremembe in dopolnitve Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki v 24. členu med drugim določa:

Republika Slovenija zagotavlja iz proračunskih sredstev razliko do polne vrednosti zdravstvenih storitev iz 2. do 6. točke 23. člena tega zakona za zavarovance in po njih zavarovane družinske člane iz prvega odstavka 15. člena tega zakona pod pogojem, da navedenih pravic nimajo zagotovljenih v celoti iz obveznega zdravstvenega zavarovanja iz drugega naslova in če izpolnjujejo pogoje za pridobitev denarne socialne pomoči.

Zakon o zdravstvenem varstvu in zavarovanju določa, da so prejemniki denarne socialne pomoči s 1.1.2009 oproščeni doplačil k zdravstvenim storitvam. To pomeni, da jim ni več potrebno plačevati dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, ampak ga bo namesto njih doplačevala država iz državnega proračuna. V zakonu piše, da je do oprostitve doplačil v zdravstvu upravičen vsak zavarovanec obveznega zdravstvenega zavarovanja (in njegovi družinski člani), ki je upravičen do denarne socialne pomoči.

25. Pomoč pri Karitas se dodeli:

- enkratno (nesreča ali drugi izredni dogodki, ki so vplivali na bistveno poslabšanje materialnega stanja)
- priložnostno (pomoč pri nakupu šolskih potrebščin, pomoč v okviru akcije Družina, pomoč v času zdravljenja)

- občasna pomoč (pri plačilu položnic zaradi izpada dohodka, bolezni, materialne stiske)

26. Pomoč se lahko dodeli tudi družinam in posameznikom, ki presegajo cenzus in živijo v težkih materialnih in socialnih okoliščinah, na katere sami ne morejo vplivati in zaradi katerih imajo dodatne stroške (bolezni, invalidnost, naravne nesreče, požar ...).

27. Do občasne pomoči so upravičene tudi družine ali posamezniki, ki sicer ne izpolnjujejo pogojev za prejemanje redne pomoči, vendar so se zaradi izrednih stroškov znašli v materialni stiski:

- upravičenost do manjših oblik pomoči ob predložitvi vseh dokazil o dohodku do trikrat letno presoja tajništvo ŠKL (plačilo osnovnih položnic za vodo, stanarino, elektriko ...)
- upravičenost do enkratne pomoči do 500 € presoja člani tajništva ŠKL ob predložitvi vseh dokazil o dohodku (nakup kurjave, plačilo poročila za elektriko ...)
- upravičenost do ostale višje pomoči prav tako presoja tajništvo ŠKL, vendar v sodelovanju z ŽK, CSD, šolo, ob predložitvi vseh dokazil o dohodku in, če je možno, obisku na domu. Pri teh oblikah pomoči pričakujemo tudi sodelovanje širše lokalne skupnosti z zbiranjem sredstev (akcija za Upanje)

28. Pomoč v obliki hrane iz intervencijskih zalog EU lahko dobijo naslednje kategorije prosilcev:

- prejemniki denarne socialne pomoči
- posamezniki ali družine, ki s svojimi dohodki presegajo cenzus za dodelitev denarne socialne pomoči po predpisih o socialnem varstvu in za katere pristojna Karitas oceni, da potrebujejo pomoč oziroma jih nanjo napoti pristojni center za socialno delo
- zaposleni, ki dalj časa niso prejeli plače, npr. »stečajniki«
- brezposelni, ki so zaključili z javnimi deli in niso upravičeni niti do nadomestila za primer brezposelnosti niti do denarne socialne pomoči
- posamezniki ali družine, ki se nenadoma znajdejo v težkih življenjskih, materialnih in socialnih okoliščinah, na katere ne morejo vplivati in zaradi katerih imajo dodatne stroške (starost, bolezni, invalidnost, duševno stanje ...)
- posamezniki ali družine, ki so prizadeti zaradi naravnih ali drugih nesreč večjega ali manjšega obsega
- posamezniki brez statusa, stalnega prebivališča ter tujci in izbrisani

- posamezniki, ki se jim nudi pomoč v zavetiščih, zatočiščih, sprejemališčih, javnih kuhinjah, maternih in prehodnih domovih in podobnih socialnih institucijah ter posamezniki odvisniki
- posamezniki, ki so udeleženci taborov, zdraviliških letovanj, namenjenih socialno ogroženim, oziroma preventivnih taborov in delavnic za otroke in mladino
- brezdomci na ulici v primeru, da gre za konzervirano hrano

Prosilcem, ki prejemajo samo hrano iz intervencijskih zalog EU, ni potrebno predložiti dokazil o dohodku. Prejeta pomoč se evidentira v skladu s pravili in obrazci, ki jih vsako leto določi Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja pred začetkom razdeljevanja.

PA ŠE NEKAJ O UVELJAVLJANJU PRAVIC IZ JAVNIH SREDSTEV

Pred sprejetjem nove zakonodaje so bila merila in pogoji za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev v Sloveniji različni, prav tako so različne opredelitve posameznih kategorij in parametrov, zato je bil sistem nepregleden in neučinkovit ter je dopuščal precejšnjo možnost zlorab. Z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) se po novem uvaja enotna vstopna točka za pridobitev katere koli izmed enajstih v zakonu urejenih pravic do denarnih prejemkov, subvencij in znižanih plačil in se po novem odda le ena vloga. Ugotavljanje materialnega stanja posameznika ali družine, ki bo zaprosila za denarno socialno pomoč, bo temeljitejše in doslednejše, saj bodo socialni delavci upoštevali vse vrste dohodkov in tudi premoženje, torej nepremičnine, osebna vozila, plovila, vrednostne papirje, vezane vloge in podobno. Upoštevanje premoženja prosilcev naj bi omogočilo pravičnejše razdeljevanje pomoči in jo zagotovilo socialno najbolj ogroženim.

Pri nepremičninah se bosta upoštevali tako njihova vrednost kot velikost. Izvzeta bodo stanovanja, v katerih prosilec živi, a le če ne bodo presegala tako imenovane primerne kvadrature. Če denimo upokojenka sama živi v 90 m² velikem stanovanju, bo njeno stanovanje po novih pravilih za 30 m² preveliko, saj se kot primerno za enočlansko go-

spodinjstvo šteje 60 m². Če bo upokojenka želela še naprej prejemati socialno pomoč, ji bo center za socialno delo teh 30 m² presežka pomnožil z vrednostjo povprečnega kvadratnega metra stanovanja v regiji. Premoženje se bo preračunalo v fiktivni dohodek.

Če živite v večji nepremičnini, kot določa zakon, pa to lahko vpliva na upravičenost in višino transferjev. Za enočlansko družino po zakonu zadostuje 60, za dvočlansko 90, za tričlansko 110, za štiričlansko pa 130 m² uporabne površine.

Vsebinska novost Zakona o socialno varstvenih prejemkih, ki smo ga začeli uporabljati s 1.1.2012, je zvišanje denarne socialne pomoči z zdajšnjih 230,60 € na 260,00 € za tiste, ki so se začasno znašli v poslabšanem socialnem položaju. Posamezniki, ki pa so se ali se bodo trajno znašli v poslabšanem socialnem položaju, bodo ob novem navedenem minimalnem dohodku lahko prejemali še varstveni dodatek. Sicer se varstveni dodatek po novem ne bo več izplačeval iz pokojninske blagajne, ampak bo obravnavan kot socialni transfer. Tukaj pa se zakonodaja zaostri. Država se je namreč zavarovala z zaznambo prepovedi odtujitve in obremenitve v zemljiški knjigi pri nepremičninah, ki so v lasti upravičencev do trajne denarne socialne pomoči in upravičencev do varstvenega dodatka. Uradno so ta ukrep poimenovali »prepoved odtujitve premoženja v korist RS«. To pomeni, da se bo država prijavila kot zakoniti dedič deleža nepremičnine pokojnega prejemnika trajne socialne pomoči ali varstvenega dodatka. Ob smrti osebe, na katere nepremičnino ima vpisano zaznambo, pa bo od dedičev terjala vračilo denarja, ki ga je osebi dala kot socialno pomoč. Mnogi so prepričani, da bo pogojevanje socialnih transferjev z zaznambami hiš, zemljišč in gozdov ljudi pahnilo v še večjo socialno stisko. Nedvomno pa se bo varstvenemu dodatku, ki ga zdaj prejema okoli 45 tisoč upokojencev, pa tudi socialni pomoči veliko ljudi iz strahu pred tovrstnimi ukrepi države tudi odreklo.

Stiska ljudi se utegne še povečati. Lahko se zgodi, da ljudje preprosto ne bodo hoteli sprejemati pomoči, vprašanje pa je, od česa bodo živeli, še

zlasti starejši, ki živijo v svojih hišah. To utegne marsikoga potisniti čez prag revščine.

Po novem bo lahko ena socialna pravica izključevala ali znižala drugo socialno pravico. Ministrstvo namreč uvaja vrstni red pravic, od katerih se bo prav vsaka štela v osnovni dohodek prosilca in njegove družine. Če poenostavimo: kdor bo prejemnik najvišjega otroškega dodatka, morda ne bo upravičen do socialne pomoči ali pa bo njegov otrok dobil najnižjo štipendijo.

Spremembe bodo tudi za prejemnike otroškega dodatka. Ta bo pripadel le otrokom do 18. leta starosti, pri čemer bodo dijaki prejemali višjega. Dijaki mlajši od 18 let pa po novi socialni zakonodaji niso več upravičeni do državnih štipendij.

Pri višini plačila vrtca se bo po novem upošteval povprečni neto dohodek na osebo in ne bruto znesek. Spremenila se bo tudi tabela za določanje plačilnih razredov.

Pravico države, da zahteva povrnitev izplačane socialne pomoči, je uveljavil že Zakon o dedovanju, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS in velja že od leta 1977. Določbi 128. in 129. člena, ki to področje urejata, sta bili sicer leta 2001 spremenjeni, vendar ne vsebinsko.

Načelo socialne države in pravičnosti je zapisano v 129. členu Zakona o dedovanju, ki pravi, da se država lahko odpove svojemu zahtevku, če so tudi zapustnikovi dediči, žena in otroci, socialno

ogroženi oziroma potrebni pomoči. Pomoč države socialno ogroženemu posamezniku ni enostavno darilo, temveč je po svoji vsebini nekakšno posojilo, ki pa ga upravičenec ni dolžan vrniti za časa svojega življenja. Ni torej razloga, da bi po smrti posameznika, katerega zapuščina je bila ustvarjena (ali ohranjena) tudi s pomočjo prejete pomoči, to podedovali dediči, ki takšne pomoči ne potrebujejo.

Ker bo nova zakonodaja strožja, bo iz sistema izpadlo precej zdajšnjih prejemnikov socialne pomoči. Odziv ljudi je izrazito negativen. Ljudje ves gnev zaradi izvajanja nove zakonodaje usmerjajo na centre za socialno delo. Jezni in nezadovoljni bodo zagotovi tisti, ki že leta prejemajo transferje iz pokojninske blagajne (varstveni dodatek), pa bodo glede na upoštevanje vseh baz podatkov zdaj izpadli.

Socialna varnost se bo za velik del ljudi spremenila, za nekatere se bo morda celo nekoliko izboljšala. To je realno mogoče pričakovati, za velik del pa bodo nastopile administrativne in dejanske vsebinsko pravne ovire, ki izvirajo iz pravilnega zaporedja uveljavljanja pravic in dejanskega premoženja.

Nezadovoljstvo ljudi se bo le še večalo, glede na pomanjkanje sredstev in čedalje večje zaostrovaje pogojev za pridobitev socialnih pravic.

Alenka Petek

ZAHVALE PREJEMNIKOV POMOČI

Danes sem prejela vašo pošto, potrdilo o plačilu ogrevanja. Sem mama samohranilka, sin je osnovnošolec. Je dober učenec, na kar sem najbolj ponosna. Je zelo srčen deček. Na svoj plemenit način razume, da sva v stiski, in zato od mene ne pričakuje čudežev. Kljub temu vem, da se v šoli in v družbi težko spopada s temi razlikami. Sama se že nekaj časa spopadam z zdravstvenimi težavami. S sinom sva doživela tudi nasilje v družini, zaradi česar sva zelo trpela, dokler nisem zmogla dovolj moči in se postavila za naju. Danes so ostale še vedno posledice... Predvsem žalost.

Rada bi se vam zahvalila za vašo pomoč, za vse dobro, za velike stvari, kot je ta plačana položnica, ter za vse pozornosti. Za občutek, da obstajate, da pomagata, da slišite moje ime in imena vseh nas v stiski. Še najmanjša pozornost lahko človeku v določenem momentu spremeni usodo.

Prejel sem vaš dopis in res ne vem, kaj naj vam rečem. Iskrena hvala se mi zdi nesramno, glede na to, kako ste mi rešili »zimsko življenje«. Poleg tega sem na podlagi vašega dopisa dobil odlog za drugo položnico, dokler ne dobim denarne socialne pomoči. Predstavljajte si, da nimaš elektrike! Res ne vem, kako naj se vam oddolžim. Nimam besed. Upam, da mi bo Bog enkrat dal drugačno stanje, da se vam bom lahko oddolžil.

Naj vam Bog da vse najboljše in vse, kar se v besedah sploh da izreči.

Iskreno se vam zahvaljujem za vašo podporo, ki ste jo namenili letovanju Gibanja Vera in luč v Kančevcih. Lučkarji in vsi prostovoljci smo tudi z vašo pomočjo preživeli čudovit teden v naravi, druženju, igri in glasbi. Brez vas, dragi prijatelji, to ne bi bilo mogoče, zato smo vam resnično hvaležni za pomoč.

Želimo si, da bi se tudi v prihodnje zavedali pomena pomoči bližnjemu in znali pristopiti do soljudi, ko je to potrebno.

Najlepše se vam zahvaljujem za vašo pomoč. Plačali ste mi položnico za zdravstveno zavarovanje. Sedaj bom vsaj brez strahu šla k zdravniku.

Še enkrat najlepša hvala, ker ste mi v težkih trenutkih pomagali. Tudi jaz vam želim vse dobro in vas lepo pozdravljam.

KAZALO

Pridiga ljubljanskega nadškofa msgr. dr. Antona Stresa	5
Naš prispevek stiskam	7
Človek ne živi samo od kruha	8
Če hočeš spremeniti svet, začni pri sebi	15
Od lažne skromnosti do pravega sočutja	17
Odkrivati v bližnjem človeka	18
Supervizija	19
Sodobni problem osamljenosti	20
Področja dela Škofijske karitas Ljubljana	22
Podoba župnijskih Karitas	33
Okvirna merila in pravila za dodelitev materialne pomoči socialno ogroženim družinam in posameznikom na ŠKL	41
Zahvale prejemnikov pomoči	46

ZAHVALA DOBROTNIKOM

Za pomoč v letu 2011 se zahvaljujemo vsem darovalcem, ki so naše akcije pomoči podprli z denarnimi prispevki, vsem darovalcem oblačil, obutve, malih gospodinjskih aparatov, bele tehnike in pohištva.

Na različne načine so nas podprli tudi:

1. Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja
2. Agragold trgovina d.o.o.
3. Alpina d.o.o.
4. Avtohiša Vič d.o.o.
5. Avtotehna VIS d.o.o.
6. BIM TRADE d.o.o.
7. BTC d.d.
8. Burgox d.o.o.
9. Celjska Mohorjeva družba
10. Center Interspar Vič
11. Cistercijanska opatija Stična
12. COCA-COLA HBC Slovenija d.o.o.
13. CSD Ljubljana Moste – Polje
14. CSD Ljubljana Šiška
15. CSD Ljubljana Vič
16. Debora d.o.o.
17. Delo d.o.o.
18. Denel d.o.o.
19. Didakta d.o.o.
20. Dnevnik d.d.
21. Družina d.o.o., slovenska katoliška založba
22. Dukat S d.o.o.
23. DZS, založništvo in trgovina d.d.
24. Erfa d.o.o.
25. Frigologo d.o.o.
26. Hipp d.o.o.
27. Hofer trgovina na drobno d.o.o.
28. Hmezad Trgovina d.o.o.
29. Iskra ISD d.d.
30. Iskratel, telekomunikacijski sistemi, d.o.o.
31. i 2 d.o.o.
32. Jampak d.o.o.
33. Kušar biro d.o.o.
34. Lidl d.o.o.k.d.
35. Ljubljanske mlekarne, d.d.
36. Ljubljanski maraton
37. Lomas d.o.o.
38. Mars Overseas Holdings d.o.o.
39. Medex d.d.
40. Mercator d.d.
41. Merit international. d.o.o.
42. Mestna občina Ljubljana
43. Ministrstvo za delo družino in socialne zadeve
44. Mladinska knjiga Založba d.d., Področje Logistika
45. Mladinska knjiga Trgovina, d.d.
46. Mlekarna Krepko, Kele & Kele d.o.o.
47. Modrijan založba d.o.o.
48. Orka d.o.o.
49. Pekarna Blatnik d.o.o.
50. Pekarna Grosuplje, d.d.
51. PIGO d.o.o.
52. Pims, Proizvodnja in trgovina, d.o.o.
53. Piskar d.o.o.
54. Podravka trgovsko podjetje, d.o.o.
55. Prodis d.o.o.
56. Radio Ognjišče
57. R & D d.o.o.
58. Rudnidis trgovina d.o.o.
59. Salve, d.o.o.
60. Slovenska karitas
61. Tangram d.o.o.
62. Tina d.o.o.
63. Tobačna Grosist, d.o.o.
64. Trendy d.o.o.
65. UPC Telemach d.o.o.
66. Valkarton d.o.o.
67. Vital Mestinje d.o.o.
68. Založba Rokus Klett, d.o.o.
69. Zavarovalnica Triglav d.d.
70. Žito d.d.

Prisrčna hvala vsem.

